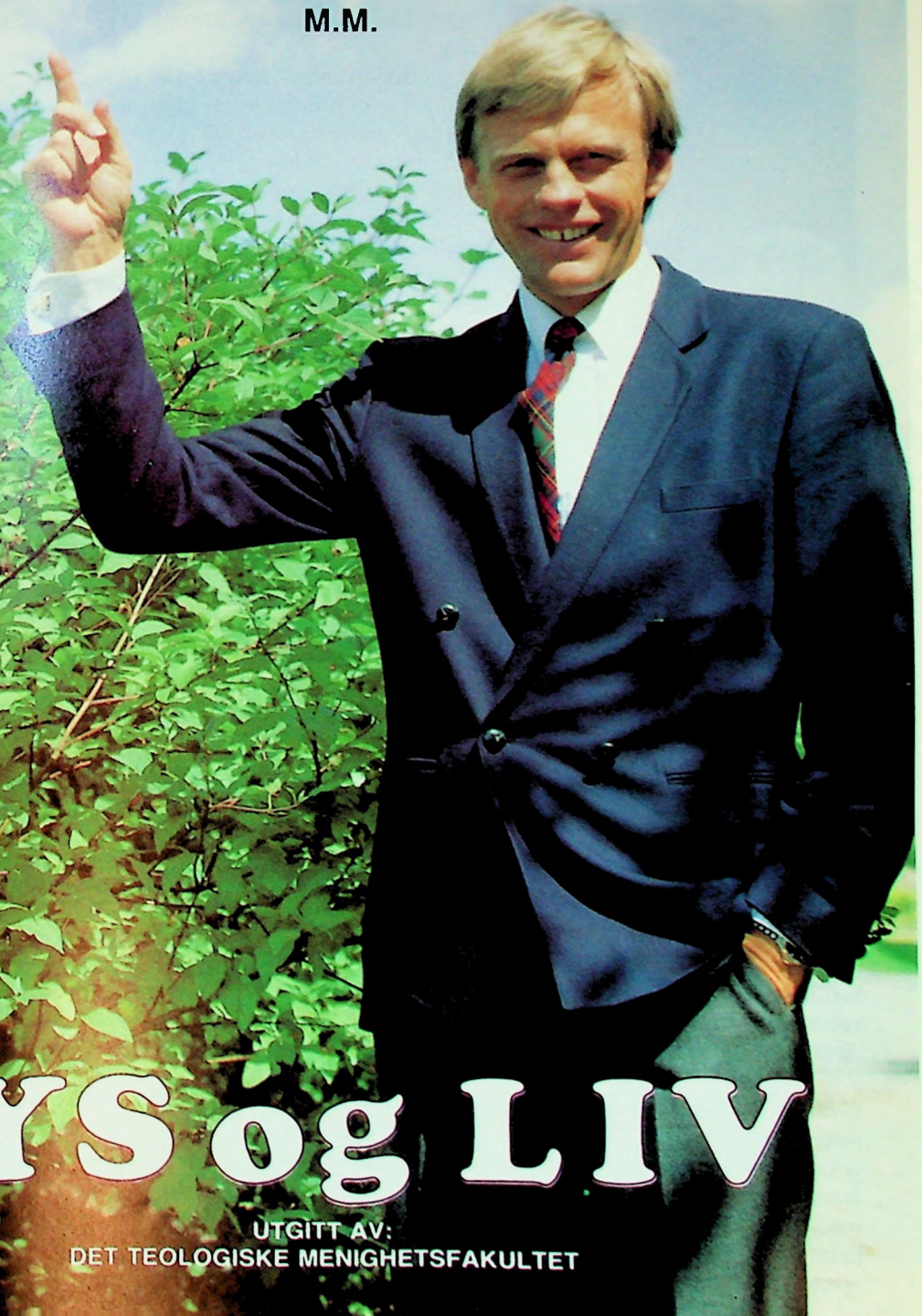

4/90
56. årgang

- ÅRSMELDINGER
- PRESENTASJON AV NY DEKANUS
- NYE BØKER
- ANDAKT,
STUDIUM,
M.M.

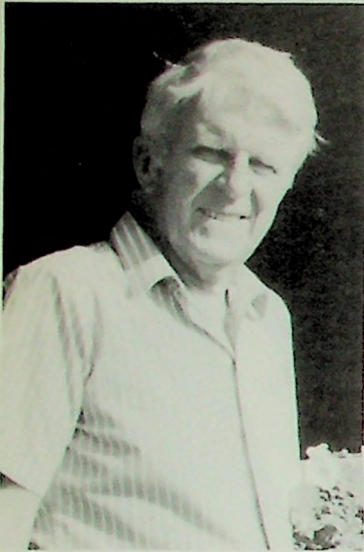

LYS og LIV

UTGITT AV:
DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

MF-dager i Fredrikstad:

Østfold krets gleder seg

«Velkommen til Fredrikstad i oktober», sier kretsformann Finn Leo Andreassen.

– Menighetsfakultetet har virkelig lagt seg i selene for å gi årsmøtet i Østfold krets et solid innhold, sier kretsformann Finn Leo Andreassen til Lys og Liv. Han har i lang tid jobbet sammen med informasjonssjef Trond Solvang med programmet for årsmøtedagene fra 19. til 21. oktober, og programmet er nå i det all vesentlige klart.

En rekke av MFs lærere tar turen til Fredrikstad, sammen med studentkoret og SPT-studentene.

– Jeg tror MF-vennene i Østfold vil sette pris på besøket, sier Finn Leo. Det er ikke ofte – om noen gang – at årsmøtet har fått en slik ramme, med et dagsseminar for lærere, et for prester og et åpent seminar både fredag et-

termiddag og lørdag formiddag.

– Spennende temaer, sier Finn Leo, som tror at både Hans Kvalbeins «Bibelsyn og bibelbruk», Klara Myhres «salmeseminar» og Bjørn Helge Sandveis innføring i de apokryfe bøker vil såvel vekke nysgjerrighet, som gi stort utbytte.

– Men disse oktoberdagene blir mer enn årsmøte i Eugen Spydevolds gamle, levende forening. Det blir dagsseminar for prester lørdag formiddag, og ikke minst tror vi ungdomstreffet i Glemmen kirke lørdag kveld vil slå an, sier Finn Leo Andreassen. Der vil MFs studentkor synge sammen med lokale kor.

– Egil Hovlands og Øystein Trømborgs menighet har rike sangtradisjoner.

Søndag blir det gudstjenester i en rekke av distriktets kirker ved MF-lærere, fra Spjærøy kapell ute i skjærgården, til Østre Fredrikstad kirke, som er MF-formannens egen menighet.

Selve årsmøtet er lagt til Fredrikstad Indremisjons nye, prektige misjonshus Bethel. Dette ligger vegg i vegg med Glemmen kirke.

– Vi ønsker og ber om at MF-dagene vil bli en åpen dør for evangelieforkynnelsen, sier Finn Leo Andreassen, – og at de skal gi inspirasjon til fortsatt arbeid for MF, som er ett av de mange hjertebarna for misjonsfolket i Østfold.

MF-stipendier tildelt

Stipendiekomiteen ved Det teologiske Menighetsfakultetet har behandlet søknadene om stipendier fra de forskjellige legatene ved fakultetet, og foretatt årets tildelinger.

Fra Professor Hallesby og hus-trus legat, som gir stipendier til teologiske kandidater og yngre prester som er utdannet ved MF, har følgende fått stipendium:

Kapellan Øyvind *Christophersen* i Hedrum prestegjeld, sokneprest John *Grimsbj* i Beiarn prestegjeld, studentprest Kåre *Runde Hauge*, Oslo, innvandreprest Stig *Magne Heimann*, Bergen. Kapellan Gro *Steensnæs Håvåg*, Hau-gesund, sykehusprest Sverre *R. Jansen*, Kristiansund, sokneprest Trygve *Johansen* i Sælen menighet i Bergen, sokneprest Svein *Malmbekk* i Glideskål prestegjeld, hovedsykehusprest Victor *Moltubak*, Molde, kapellan Eystein *Norborg* i Kråkstad prestegjeld, sokneprest Per Eilif *Orten* i Aure prestegjeld, sokneprest Yngve *Jørgen Sagedal* i Hol prestegjeld i Hallingdal, prest Sigurd *Skjelsbæk* i Søre Ryfylke prosti og sokneprest Audun *Syrstad* i Jostedal prestegjeld.

Følgende teologistudenter har fått tildelt studentstipende fra stipendikomiteen ved MF:

Marit Bekken *Aschim*, Elverum, Carl-Ove *Fæster*, Oslo/Sør-vik, Ronny *Heimli*, Oslo/Landås, Ole Fredrik *Kullerud*, Oslo/Halden, Steinar *Leirvik*, Oslo/Jakob-sli, Geir *Lorentzen*, Oslo/Borhaug, Marita Elvemo *Siverisen*, Oslo/ Lødingen, Liv Marit *Steinsvoll*, Oslo, Sveinung *Olav Tennfjord*, Oslo/Levanger og Karin *Vaskinn*, Oslo/Sørvik.

LYS og LIV

Utgiver:
Det Teologiske Menighetsfakultet

Ansvarlige redaktører:
Tore Kopperud
Erling Servan

Redaktør:
Trond B. Solvang

Redaksjonssekretær:
Nils-Petter Enstad

Illustrasjoner:
Marita Elvemo Sivertsen

Lys og liv er informasjonsbladet til Det Teologiske Menighetsfakultet. Bladet utkommer med 6 nummer årlig, og sendes til alle MF-for- eninger, samtlige menighetsråd i landet og alle navngitte bidrags- ytere.

Alle som ellers ønsker det, får bladet gratis tilsendt.

Gaver til MF:

Alle gaver du gir til MF's arbeid kan du trekke fra på selvangivelsen (i følge skattelovens paragraf 44).

Studier ved MF:

MF tilbyr følgende studier:

- Kristendomskunnskap (grunn- fag, mellomfag og hovedfag).
- Teologi med praktisk-teologisk seminar.
- Kateketseminar.

Ta kontakt med studieveilederne!

Det Teologiske Menighetsfakultet
Adr.: Gydas vei 4 – 0363 Oslo 3
Tlf.: (02) 46 79 00
Fax.: (02) 69 18 90
Bankgiro: 6038 30 18636
Postgiro: 5 12 87 80

Trykk: Allservice A.s

Opplag dette nr. 30 000

Forsidefoto: Trond B. Solvang

Neste nummer kommer i oktober 1990.

MF – et miljø hvor troen styrkes og mennesker utfordres

Overskriften presenterer mye mer enn en visjon eller drøm. Den presenterer et overordnet, klart mål for all MF's virksomhet fremover.

Med en ubeskrivelig glede og takknemlighet kan vi om et par uker ønske en rekordstor ny gruppe studenter velkommen.

Over 220 nye studenter begynner sine studier ved MF denne høsten. Fler enn på over 15 år!

Vi snakker i år ikke bare om studentøkning, men mye mer om en eksplosjon i tilstrømmingen.

Hver eneste ny student er en stor utfordring. Derfor vil vi nå gi læringsmiljøet den aller høyeste prioritet i arbeidet vårt her på MF. Vi vil formidle kunnskap som utfordrer og utvikler troen i et miljø hvor det oppleves godt å være. Med andre ord: Ta troen og hverandre på alvor.

En ambisiøs målsetting, men vi **må** nå den. Studentene har vist oss tillit ved å søke studieplass her, vi vil ta denne tillitserklæringen på alvor og gi hver eneste MF-student et godt miljø for læring, modning og utvikling.

Denne gledelige tilstrømmingen av nye studenter er et bonnesvar. Den er et svar på de mange bønner som er bedt i menigheter over hele landet og i organisasjoner. For det er mange som har sett alvoret i rekrutteringssvikten de senere årene.

Nå vil vi oppfordre enhver til å omslutte enhver MF-student og enhver MF-ansatt i sine bønner. Uten Guds ledelse arbeider vi forgjeves, og uten Guds styrke er vi hjelpeløse – det vet vi!

Trond Solvang

Statsråd Eleonore Bjartveit på MF-kurs:

Kirken som kulturens plogspiss

Av Nils-Petter Enstad

Kirken har ikke vært et vedheng i utviklingen av norske og vestlige kulturtradisjoner, men en plogspiss i prosessen. Ingen institusjon har betydning så mye for norsk og vesterlansk kultur som nettopp kirken, slo kirke- og kulturminister Eleonore Bjartveit fast under et foredrag på etterutdanningskurset for prester på Menighetsfakultetet tirsdag 12. juni. Kurset hadde «Kirken og kulturen» som tema, og strakk seg over fire dager.

«Kirken og norsk kultur idag» var tittelen på statsrådens foredrag. At «kirke og kultur» er et innarbeidet begrep, ikke bare som navnet på et velrenomert tidsskrift, men som to sider av samme sak, var blant foredragets åpningspoenger.

«Ånd, sjel og legeme»

Siden 1. januar 1990 har kirke og kultur hørt sammen i ett departement, under en politisk ledelse. Det er mange berøringspunkter mellom kirken og de mange forskjellige kulturytringene, mente statsråden, som vakte munterhet ved å peke på at siden også idretten sorterte under kulturbegrepet, måtte hennes departement kunne sies å ivareta «ånd, sjel og legeme».

Statsråden understreket også at kulturpolitikken må ta utgangspunkt i kulturarven, og da kommer man ikke utenom kirken. Gjennom et historisk tilbakeblikk påviste hun hvordan en kristen enhetskultur oppsto i Europa i middelalderen som resultatet av en prosess der flere kulturimpulser løp sammen til et samlende hele. I denne prosessen sto kir-

ken sentalt, som samlingsstedet for datidens åndelige og intellektuelle kraft.

(Foto: Nils-Petter Enstad)

ken sentalt, som samlingsstedet for datidens åndelige og intellektuelle kraft.

«Sprudlende» kulturliv

Hun analyserte også den prosessen som begynte med urbaniseringen i det forrige århundre, og som gjorde at kirken fikk en mindre selvfølgelig plass i folks hverdagsliv og bevissthet enn den hadde hatt.

Statsråden mente imidlertid å ha registrert at man idag har det hun kalte «et sprudlende kulturliv», og at det ikke minst var aktive kirke- og frikirkefolk som var pådrivere i det lokale kulturarbeidet og i de kulturelle tiltakene.

– Dette er en ny situasjon, konstanterte statsråd Eleonore Bjartveit, som mente at særlig to områder peker seg ut som kulturelle utfordringer for kirken. Det ene var å engasjere seg i utviklingen av massemedia, men alle de tingene som skjer på den fronten; det andre var HVPU-reformen, der kirken har en glimrende anledning til å samarbeide med et øvrige kulturlivet og idretten.

– Det vil være til berikelse både for kirken og kulturen dersom man åpner dørene, samtidig som man må behandle sin kristiske sans og vurdere hva som er god og dårlig kultur, konkluderte statsråd Eleonore Bjartveit under etterutdanningskurset på MF.

Grenseløs ærlighet preger ungdommen

«Det er lett å ha fastlåste bilder av hvordan ting er, eller burde være,» sa barneombud Trond Viggo Torgersen på Menighetsfakultetets årvisse etterutdanningskurs for prester og teologer i juni. Mellom seksti og sytti deltagere var samlet omkring temaet «Kirken og kulturen», der siste dag ble viet barne- og ungdomskulturen og kirkens møte med denne.

En i utgangspunktet velvillig lyttende forsamling ble møtt med de harde facts omkring barns og ungdoms livsvilkår i dagens karriere-Norge.

Hva er normalt?

For kirken må det etter hvert være tankevekkende at det man tradisjonelt har regnet som det normale jødisk-kristne familiemønster, er i ferd med å bli en raritet. Hør bare:

- I dag er det bare hver åttende familie som består av mor, far og to barn, – dem man til nå har kalt en «normal» kjernefamilie.
- 13 000 barn ble i 1989 rammet av skilsmisse.
- Hvert fjerde barn bor nå *enten* hos mor *eller* hos far, ni av ti hos mor.
- Den familietype som for tiden øker mest, er alenemoren med ett eller flere barn.

Verre en pensjonistene?

Barn har for få søsken, utfordret barneombudet. I dag er det bare halvparten av norske barn som *har* søsken, og bare hvert tiende barn som har mere enn én søster eller bror.

Dagens økonomiske politikk viser dessuten at småbarnsfamilien helt har mistet sin status i samfunnet. En gjennomsnitts

småbarnsfamilie har etter Torgersens utregninger *mindre* å rutte med enn en enslig pensjonist, – noe som skulle komme overraskende på en god del.

Slik forteller samfunnet at man ikke bør få barn, – og folk adlyder!

Forholdet til voksne

Men barna omgås heller ikke med de voksne i særlig grad. Barn lider av et enormt omsorgstap i dagens samfunn. Nesten hundre prosent av norske fedre er i jobb, 75 % av mødrene. Samtidig utgjør differansen mellom alminnelig full arbeidstid og skoletiden for en førsteklasing totalt hundre av årets 365 dager. Det er hundre dager uten tilsyn! Og spørsmålet henger tilbake: Hva slags folk blir det av det?

Det uforutsigbare samfunn

Torgersen gav et riss av hvilket samfunn vi har skapt oss, og

hvilket samfunn vi kan komme til å få, hvis dagens linje fortsettes:

I tidligere tider var det meste forutsigbart. Gamle kunne fortelle unge hvordan livet ville arte seg, alt etter hvordan man forholdt seg i ungdomstiden. Slik er det ikke lenger. Samfunnet forandrer seg så fort at lite kan forutsettes. De unge spør dag heller ikke de eldre om råd. De spør sine jevnaldrende.

På lengre sikt skal vi heller ikke se bort fra at det er barn som forteller voksne hvordan ting forholder seg.

Det er lite som er tradisjonelt, mente Torgersen. Vi er etter hvert alle blitt utradisjonelle. Samfunnet består av en rekke subkulturer, – ingen er gjennomsnittlige.

(Over til side 9)

Barneombud Trond Viggo Torgersen hadde satt seg fore å provosere det han oppfattet som representanter for den patriarkalske autoritetskirke – og lyktes! (Foto: Eirik Brekke)

Oskar Skarsaune professor i kirkehistorie

Styret ved Det teologiske Menighetsfakultet har kallet og ansatt førstelektor, dr. theol. Oskar Skarsaune til professor i allmenn kirkehistorie ved fakultetet. Skarsaune er ansatt som professor fra 15. juni 1990.

Oskar Skarsaune er 44 år gammel, og kommer fra Trondheim. Han tok teologisk embetseksamen ved MF i 1972, og har siden 1973 vært knyttet til fakultetet i forskjellige lærer- og forskerstillinger. Han ble fakultetslektor i 1980 og førstelektor året etter. Oskar Skarsaune tok den teologiske doktorgraden i 1982 på en avhandling om den oldkirkelige Justin Martyrs tolkning av Det gamle testamente.

Professor Oskar Skarsaune er en meget populær foreleser, som evner å framstille sitt stoff på en måte som fenger. Han har skrevet en rekke bøker, og produksjonen omfatter såvel faglige som populære teologiske bøker. Evangeliseringsboken «Hansens hemmelighet» har gått i flere opplag siden den kom ut i 1976.

Minnegaver til menighetsfakultetet

Vi vil på denne måten få takke for følgende minnegaver som er kommet inn til Menighetsfakultetet:

- Til minne om Helga Fagerbakken, Naustbukta, kr. 10.000,00 (mars 1990)
- Ved Adolf Barkves gravferd fra Voss kyrkje, mai 1990: kr. 4.252,00.

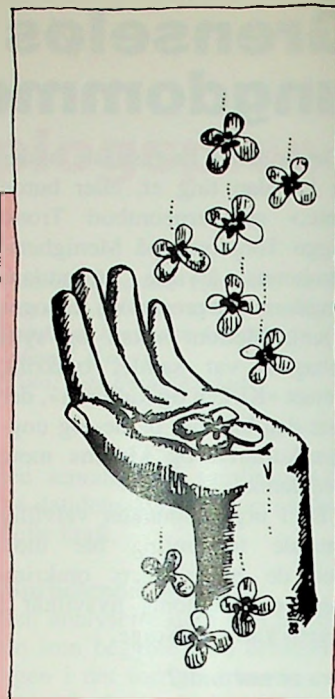
Laila Riksaasen Dahl praktikumslærer ved MF

Styret for Det praktisk-teologiske seminar ved Det teologiske Menighetsfakultet i Oslo, har kallet og ansatt cand. theol. Laila Riksaasen Dahl (bildet) som fakultetslektor i halv stilling ved seminaret. Hun skal undervise i katekettikk, og er ansatt for tidsrommet fra 1. august 1990 til 31. desember 1991.

Laila Riksaasen Dahl er 43 år gammel og bosatt i Nittedal. Hun avla teologisk embetseksamen i vår. Hun har adjunktkompetanse fra 1970, og arbeidet i fire år som lærer i ungdomsskolen og den videregående skolen og i fire år som kateket i Nittedal menighet før hun ble fakultetslærer ved Kateketseminaret ved MF i 1984. I 1986 kastet hun seg så over teologistudiet.

Laila Riksaasen Dahl er den første kvinnelige teologen som settes som lærer ved Menighetsfakultetets praktisk-teologiske seminar.

Takk for:

- alle studentene som begynner ved MF nå
- alle nye som har blitt med i ordningen «Fast givertjenste»
- alle omsorgsarbeiderne i landets mange menigheter

Be for:

- alle MF's givere
- det nye studiemesteret som nå begynner
- planleggingen av MF-dagene i Østfold
- alle de nye studentene ved MF

Bønnens ånd

Andakt ved bibelskolerektor Svein Granerud

Det er ennå ikke så lang tid tilbake til pinse, og jeg vil gjerne vende oppmerksomheten mot en viktig side ved Den Hellige Ånds gjerning, – en side jeg er blitt mer og mer takknemlig for. (Det er forresten unødvendig å bruke pinse som begrunnelse for å tale om Åndens gjerning; *hele* kirkeåret igjennom er denne gjerning nødvendig betingelse for alt som kalles kristent liv).

Kommer til hjelp

I Rom 8, 26 får jeg vite at Ånden kommer meg til hjelp når jeg ber. I samme kapittel (v. 34) står det også at Jesus sitter ved Guds høyre hånd og ber for meg. Begge deler hører med til kristenlivets mest verdifulle sannheter.

Om Ånden heter det at han kommer oss til hjelp i vår *svakhet*. Vår svakhet består i at «vi vet ikke hva vi skal be om for å be rett!». Tenk det! Paulus stiller seg på linje med romermenigheten og erkjenner at han trenger hjelp i sitt bønneliv. Et bidrag til denne erkjennelsen var det kanskje da han ba tre ganger om å bli kvitt «tornen i kjødet», og fikk nei. Selv apostelen visste ikke alltid hva det var rett å be om.

Ingen begrensninger

Inet tyder imidlertid på at Paulus av den grunn la begrensninger på sitt bønneliv. Barnekårets rett er jo nettopp å komme fram for Far med alt som ligger på hjertet, også når vi ikke i alle deler er sikre på at vi er samstemt med hans vilje.

Den Hellige Ånd kommer meg til hjelp når jeg ber. Han vet hva som er etter Guds vilje. Med sukk som ikke uttrykkes i ord trer han i funksjon når Guds barn ber. Og det Ånden ber om for de hellige, det er etter Guds vilje.

Barnekår

Enfoldig får jeg tro at jeg trygt kan bære *alt* fram for Gud i bønn. Visst ber jeg i svakhet, men i denne svakhet kommer Ånden meg til hjelp. Når jeg sukker i uvisshet og undres på hva Gud vil, følges min bønn av Åndens sukk, han som selv er Gud og vet alt. Her ser jeg et av de skjønneste uttrykk for hva det er å ha barnekår. «Dere har en Far som vet hva dere trenger før dere ber ham om det», sier Jesus (Matt 6, 8).

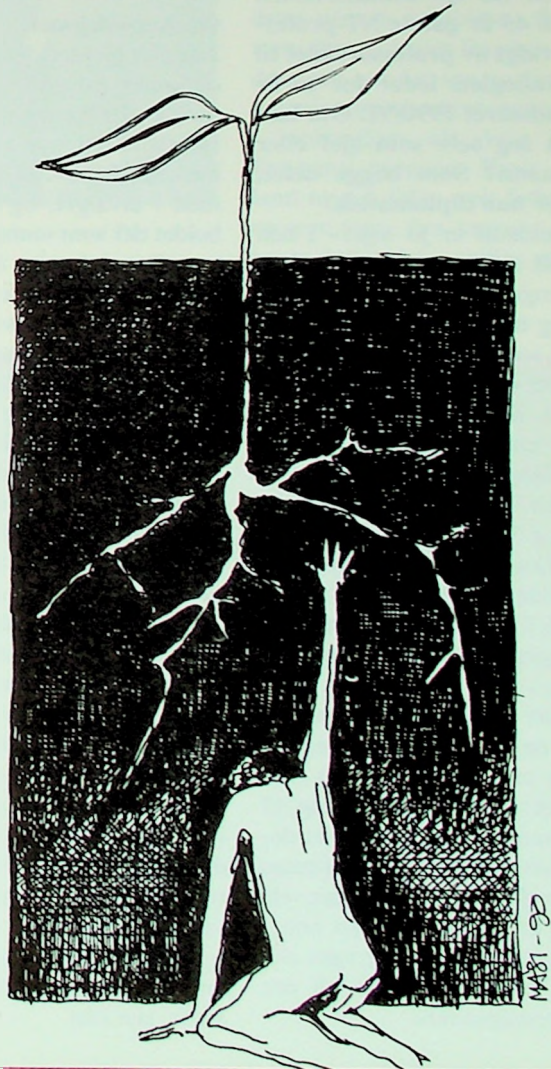
Jeg har en Far som vet hva jeg trenger til.

Jeg har en Bror som ved Guds side vet om min sak og ber for meg.

Jeg har en Talsmann som med usigelige sukk bærer min barnlige bønn fram for Far.

Jeg begynner å ane hva det er å være rik i Gud!

Ernst Baasland dekanus 1990–92

Prioritere styrking av læringsmiljøet

Intervjuer: Nils-Petter Enstad

En styrking av læringsmiljøet ved Menighetsfakultetet vil være blant de ting professor Ernst Baasland vil prioritere i sin periode som dekanus ved MF. Dette er i tråd med intensjonene i innstillingen fra «MF mot år 2008»-utvalget, der Baasland selv var et aktivt medlem. En tid før sommerferien ble den 45 år gamle NT-professoren valgt av professorrådet til lærerkollegiets leder for to år fra studieåret 1990/91. Om han ser på seg selv som sjef eller tillitsmann? Som begge deler, bedyrer han diplomatisk.

– Dekanus er jo «sjef» i den forstand at han er ansvarlig for forskningen og undervisningen, men jeg tror ikke på en ledelsesmodell som går ut på å gi direktiver. Det er en gammeldags måte å tenke ledelse på. Samtidig er det for mange skjulte ressurser i MF-miljøet, og jeg er opptatt av å trekke disse fram, og bruke dem, og meg selv, på en god måte. Det er ikke min oppgave som leder å få alle til å gå i takt, men til å få dem til å trekke i samme retning, understreker han.

Tiltalt av rektor-funksjonen

Prosessen som ligger bak et dekanvalg er litt uformell, og fungerer litt forskjellig fra gang til gang, men kjernen i den er at dekanus blir valgt av professorene, blant professorene, og at han velges for to år. Det er ikke noe i veien for at en som har vært dekanus i en periode, kan bli det igjen noen år senere.

– I mellomkrigs-årene kunne dekanene sitte i lange perioder, samtidig som en mann som professor Ole Hallesby knapt var dekanus ved MF i det hele tatt, sier Ernst Baasland, som tilføyer at han personlig er mer tiltalt av rektorfunksjonen, som han oppfatter som en mer «åpen» ordning.

Ønskeposisjonen

Når det gjelder det videre arbeidet med innstillingen fra «MF mot år 2008»-utvalget, betegner Baasland sin nye rolle som «en ønskeposisjon». Han var selv med i utvalget, og beskriver arbeidet der som «morsomt».

– Det å kunne følge opp de gode tankene som er nedfelt der, blir det morsomste ved hele dekan-jobben. Vi som var i utvalget var utålmodige etter å få innstillingen ferdig, og jeg vil vise den samme utålmodigeten nå i oppfølgingen. Innstillingen må være et aktivt dokument, og ikke et sovende, slå han fast.

– *Du kommer ikke til å møte deg selv i døra på noe punkt?*

– Bare på de punktene der tingene eventuelt ikke blir gjort!

Ernst Baasland er opptatt av at MF klarer å forene blikket bakover og ønsket om å bevare styrken med ønsket om å drive forskning på høyverdig nivå. Læringsmiljøet må være godt dersom MF fortsatt skal være et ressurssted for kirke- og organisasjonsliv.

– Derfor vil jeg gjøre læringsmiljøet til en hovedsak disse to årene, sier han.

Omorganisere forskningsdelen
Rollen som dekanus gir ikke mye armslag til å drive undervisning og forskning, og Ernst Baasland må nok legge egen forskning noe på is i denne perioden. Men til gjengjeld vil han være den ansvarlige lederen for fakultetets samlede forskningsarbeid.

– Vi står foran en omorganisering av forskningsdelen ved MF. Samtidig som vi ønsker å ivareta de individuelle prosjektene, skal forskningen bli mer prosjektorientert og kirkeorientert. Hele miljøet skal være behjelpelig med å finne og fullføre interessante prosjekter. Hva meg selv angår, har jeg noen forpliktelser som jeg vil følge opp. Det gjelder først og fremst artikler jeg har lovet å skrive i noen tyske verk.

– *Avtroppende styreleder lanserte ideen om et professorat i praktisk teologi ved årets forstanderskapsmøte. Tente du på den ideen?*

– Ja, det gjorde jeg faktisk, og jeg brenner for at praktisk teologi skal bli et forskningsfag i enda sterkere grad enn tilfellet er idag. Jeg tror dette utspillet kan gi ny fart til ekklesiologi-prosjektet, og være med og vise at både forskning og undervisning ved MF orienterer seg mot kirken. MF må være et ressurssted for kirkeforskningen. Det er behov for et analysereidskap for menighetene som kan peke ut veien videre, sier Baasland, som nylig var i USA for å se hvordan man forsøker å kombinere teologisk grunnforskning med praktisk teologi der.

Gemyttelig tone mellom avtroppende og påtroppende dekanus ved Det teologiske Menighetsfakultetet (Foto: Nils-Petter Enstad)

Travel høst

Det blir noen travle høstmåneder for dekanus Ernst Baasland framover, og han er opptatt av at tingene skal skje «i riktig rekkefølge», som han sier.

Omorganisering av forskningsdelen, bearbeidelse av doktorgradsreglementet, organisering av framtidig bokproduksjon ved fakultetet og videreføre arbeidet med studieordningen er stikkord i den forbindelse. Det ligger dessuten i målsettingen at kvaliteten på arbeidet som blir gjort skal heves ytterligere, at læringsmiljøet skal bli bedre og at videreutdanningstilbudet skal økes.

– Klarer jeg å jobbe med alt dette uten å heseblese, skal jeg være fornøyd, sier Baasland, som dessuten ser for seg en forenklet organisasjonsstruktur ved MF.

Innimellom alt dette regner fire-barns-pappaen Ernst Baasland med å følge opp fotballagene som hans fire sønner – alle i grunnskolealder – spiller på.

Grenseløs ærlighet. . .

(Fra s. 5)

Konfirmasjon passè?

Midt i denne situasjonen står kirken uten et tilfredsstillende svar, mente Torgersen. Samfunnet har forandret seg, fra det autoritetspregede til det autoritetsfiendtlige eller -likegyldige. Likevel møter kirken, med sin konfirmasjonsundervisning, ikke de unge med noe annet enn den har gjort gjennom generasjoner. Kirken har ikke tatt følgen av at de konfirmanter man møter i dag er annerledes enn dem man møtte før: Tidligere markerte konfirmasjonen overgangen fra livet som

barn til det å regnes som voksen. I dag er konfirmasjonen en overgang fra barndom til ungdomstid, og ungdomstiden varer til folk er langt ut i tjuårene.

Hva skal man gjøre?

– Hva er svaret på disse utfordringene?

– Hva skal kirken gjøre?

Ikke tre de ferdige svar ned over hodene på folk, sa barneombudet. Han var redd for den autoritære undervisning, der de unge lærer seg både spørsmålene og svarene.

Han var videre skeptisk til at den voksne – eller kirken – ser seg som normbærer. Man må heller *lytte* til de unge, i deres etter hvert ubegrensede åpenhet og ærlighet. Naturen selv sier ifra når noe er galt, og dette gjelder også her.

Dessuten må kirken ikke alltid gå i forsvar når den møter de åpenhjertige angrep, – selv om det gjør vondt, avsluttet Torgersen.

– Og så var det debatt...

Håkon Sodal

Vi ønsker en ny seksjon velkommen til Studium-spaltene i Lys og Liv. Resten av dette året vil MV/RV-seksjonen levere bidragene til disse sidene. MV/RV er forkortelse for Misjonsvitenskap/religionsvitenskap, og det er førstelektorene Tormod Engelsen og Arild Romarheim som er de faste lærerne i denne seksjonen. Begge er godt kjent fra tallrike bøker, artikler og intervjuer i media.

Artikkelen i dette nummer er skrevet av førstelektor Arild Romarheim, som presenterer «nyreligiøsiteten i et nøtteskall». Arild Romarheim er instituttstyrer ved Institutt for kristendomsforskning ved Menighetsfakultetet.

«HIMS» – nyreligiøsiteten i et nøtteskall

Av Arild Romarheim

Det moderne menneskets problem er at det er religiøst, men det vet ikke hva det skal tro på. «Om den typiske situasjon for tidligere tiders menneske var at religionen var noe sikkert, så er den typiske situasjon for et moderne menneske at det har religiøs tvil», sier en kjent sosiolog (P. L. Berger). Hvis et menneske mister sin religiøse forankring, mister det samtidig noe av sin egen identitet. De nye religioner kommer som et svar på denne krisen. Og i denne situasjonen stiller de tre store spørsmål: Finnes sannheten i en av religionene? Hvem er jeg? Hvem er Jesus? La oss se hvordan en «normal» nyreligiøs bevegelse vil svare på disse tre spørsmål. La oss f.eks. kalle den nye fellesreligionen for «*Harmoni-i-megselv-bevegelsen*» (HIMS).

Finnes sannheten i en av religionene?

Nei, sier HIMS, den finnes ikke i én av dem. Den finnes i dem alle. Sannheten er universell. Det er altfor ensidig å bare være opptatt med én religion, f. eks. kristendommen. Ja, det er direkte sneversynt. Sannheten er overordnet religionene. Det er hver på sin måte et gjenskinn av den store guddommelige virkelighet, har-

monien i alt. Dette er religionenes felles kjerne. Kom til oss, vi har en teknikk som bringer deg raskt i kontakt med denne urkraften i tilværelsen. Vår store mester (guru) er «Messias» for vår tid, liksom Buddha, Jesus og Muhammed var messiaser for sin tid. Alle religioner har samme kjerne, og i denne kjerne finner du i dag ingen steder så klart som hos oss. Vi er ingen religion, ingen sekt. Men vi bringer deg en vitenskapelig metode for kontakt med den åndelige kjernekraft, essensen i tilværelsen.

Slik presenterer de nye religioner seg, den ene etter den andre, nesten akkurat på samme måten. Slik løser man krisen for det rådvilte moderne mennesket i valgets kval mellom de mange religioner: Du trenger ikke velge i det hele tatt, for alle religioner går ut på det samme. Det du trenger er en åndelig teknikk, en praktisk (meditasjons) metode. Denne eldgamle hemmelighet – overlevert fra mester til mester gjennom århundrene – finner du i sin rene form hos oss i HIMS. Meld deg på ett av våre kurs...

Hvem er jeg?

Du er mye større og herligere enn du ser ut til, sier HIMS. Du bruker

f.eks. bare noen få prosent av din hjernekapasitet. Du sliter med spenninger, stress og skyldfølelse. Alt dette er unødvendig. Du er for opptatt av det materielle. Egentlig er du fullkommen, ja, du er Gud: Det spiller ingen rolle om du bruker ordet «gud» her. Poenget er at du har en åndelig «kjernekraft» i ditt indre, bundet og uforløst, den høyeste kraft i tilværelsen. Du er din egen Herre, himmelem er i deg selv. Problemet er bare å innse det, og løse opp for disse bundne krefter. Metoden til dette er det vi i HIMS som har. Da vil alle problemer løse seg. Du blir harmonisk, du handler automatisk etisk riktig, og den fred som du har i deg vil spres til andre, og resultatet blir verdensfred. Denne «kjernekraften» i mennesket er menneskehetens eneste håp overfor den kjernekraft som truer oss med utsløttelse. Menneskets indre Selv (sjelen) kan ikke slettes ut, er evig. Kun det materielle er forgjengelig. Mennesket er en gud – kledd i filler.

Slik taler de fleste nye religioner. Mye minner om gnostisismen fra vår tidsregnings begynnelse. Og fra mystikken til alle tider kjenner vi igjen den samme tankegang: Jeg er Gud

Hvem er Jesus?

Jesus er en av de mange som har åpenbart menneskets uendelige storhet, Kristus-herligheten, ifølge HIMS. Dette er det øverste kosmiske prinsipp i tilværelsen. «Kristus» og «Jesus» er altså to forskjellige ting. «Kristus» er et navn på den guddommelige kjernekraften som er i alle mennesker. Jesus var et av de mennesker som tydeligst har realisert dette prinsippet. Derfor kalles han også Jesus Kristus.

Det er ingen vesenforskjell på Jesus og oss. Han realiserte det vi alle innerst inne er. Han var en profet i rekken av profeter som Gud har sendt gjennom alle verdens religioner. Han innså at han var Gud, Kristus. Det må også vi innse at vi er. Han praktiserte vår spesielle forløsningsteknikk og var derfor en representant for vår religion, HIMS, på den tida. Men han tilhørte sin tid, og kan ikke påkalles i dag som Frelseren. Hans budskap var begrenset. Han er ikke enestående, kun en blant mange store gudsmenn. Vår tids Messias, lederen for HIMS, er derfor veien for den som i dag vil vinne fullkommen lykke og harmoni.

Til alt dette må vi si:

De nye religioner er med på å bevitne noe som alle religionsforskere må være enige om. Uansett om man er kristen eller ikke, så må man medgi at Jesus er den mest sentrale person i kristendommen, han er også en sentral person i verdens nest største religion, islam. Og alle nye religioner, også de hinduistiske inspirerte, setter Jesus høyt som åndelig sannhetsåpenbarer.

Disse bevegelser har hver sin Jesus. Noen sier han forkynte transcendentale meditasjon, eller yoga. Andre sier han var en magiker, en trollmann. Enkelte gjør

ham til en helsekostprofet som forkynte sjelevandring. Noen betegner ham som en hinsidig ånd som forkynte spiritismens budskap, andre gjør ham til en reinkarnasjon av Buddha, en guddommelig Kristusimpuls, som har gjort frelsen mulig, gjennom den antroposofiske metode.

Allerede på Jesu egen tid var det mange meninger om ham. Derfor ba han disiplene holde seg orientert i sin samtid: «Hvem sier folk at Menneskesønnen er?» (Mt 16). Og svaret var dengang som nå: «En av profetene». Jesus selv var imidlertid ikke det minste begeistret for all denne hederlige omtale. Det var ikke noe å bygge en religion eller menighet på. Derfor henvender han seg til sine disipler på nytt: «Og dere, hvem sier dere at jeg er?» Etter at Peter har kommet med sin bekjennelse, sier Jesus: «Salig er du.»

Vårt svar på dette spørsmål avgjør ikke om vi er konstant harmoniske eller lykkelige. Men det avgjør om vi er salige.

Spørsmål til samtale:

- 1) Hvor finnes sannheten ifølge New Age-bevegelsene?
- Hvordan ser man på de forskjellige religionene?
- 2) Drøft påstanden fra New Age-bevegelsene om at alle religioner har samme kjerne? Er det – så og si – en «kjerne av sannhet» i dette?
- 3) Hvordan ser man på enkelt mennesket i «HIMS», eller New Age-religionene?
- 4) Hvordan ser man på Jesus?
- 5) Hva er det kristne svaret på disse påstandene?

«Ny didaktisk tenkning»

Å forkynne evangeliet er å fortelle evangeliet

Av Nils-Petter Enstad

Å forkynne evangeliet er å fortelle evangeliet. Det er konklusjonen fakultetslektor Sverre Dag Mogstad trekker i sin nye bok *Fag og fortelling*, som er kommet ut på Universitetsforlaget. Boka har undertittelen «Didaktikk til kristendomsundervisningen», og presenterer ifølge forlaget «en ny didaktisk tenkning» i Norge. Fortellingen skal ikke illustrere budskapet, den er budskapet, slår Mogstad fast overfor Lys og Liv.

Nøkkelbegrepet i Mogstads framstilling er det han kaller Bibelens grunnfortelling. Denne fortellingen konsentrerer seg om spenningen mellom det skapende og det destruktive. Framstillingen i urhistorien i 1 Mos 1-11 og beretningen i Åp 12 til 14 og 21 er på mange måter den samme fortellingen. De representerer hver

Fakultetslektor Sverre Dag Mogstad med sin nye bok «Fag og fortelling» (Foto: Nils-Petter Enstad)

sin del av den samme fortellingen, men den ene har et protologisk utgangspunkt og den andre et eskatologisk utgangspunkt, men mange av motivene er de samme.

– Fortellingene gjelder menneskenes grunnleggende livsvilkår. De handler om naturen og skaperverket, og de handler om det enkelte menneske, sier Sverre Dag Mogstad.

Fortellingslinjer

I Bibelen er det en rekke fortellingslinjer som aktualiserer den bibelske grunnfortellingen.

Mogstad nevner spesielt tre slike i sin framstilling: Exodus-motivet i den gamle pakt aktualiserer menigheten i den nye; Sinai-motivet i den gamle pakt aktualiserer den nye pakt i Jesu blod, og Sion/David-motivet i den gamle pakt aktualiseres blant annet av Jesus-skikkelsen i den nye.

Jesus-fortellinger og fortellinger om Jesus

Det tredje og sentrale leddet i Mogstads framstilling er det han kaller Jesu-fortellinger. Jesus selv fortalte og det liv han levde på den ene siden og de fortellinger om Jesus som urmenigheten fortalte på den andre siden. I den siste kategorien settes fortelleren inn i fortellingen, slik at Jesus ikke lenger er den som forteller, men den det fortelles om.

– Verken Jesu-fortellingene eller fortellingene om Jesus ville angått oss om de ikke hadde et skapelsesteologisk grunnmotiv. Jesu-fortellingene handler om ting som hyrder og liljer, men samtidig får grunnmotivet et nytt innhold:

Hyrden forlater 99 av sauene sine for å finne den siste. Dermed blir fortellingen eskatologisk. Den handler ikke lenger bare om skapelse, men om å føre mennesker inn Guds rike, sier Sverre Mogstad.

Forteller-tradisjon

Både de gammel- og ny-testamentlige tekstene er blitt til i en kultur der undervisning ved fortelling hadde helt andre tradisjoner enn i vår tid. Fortellingene ble hele tiden aktualisert til den konkrete livssituasjonen. Den bibelske grunnfortellingen er komponert på en måte som gjorde det mulig å aktualisere, sier Mogstad, og bruker de amerikanske negro spirituals som eksempel: Tilsynelatende handlet de om den bibelske exodus-tradisjonen («Go Down, Moses»), men i virkeligheten handlet de om negrenes egen situasjon.

– I afrikansk og sør-amerikansk frigjøringssteologi ser vi akkurat det samme. Man leser om sin egen situasjon i bibeltekstene. Langt på vei er vår egen 17. mai-feiring en norsk utgave av det samme, tilføyer han.

Ikke gi fasitsvar

Sverre Dag Mogstad legger ikke skjul på at han er kritisk til den «fasitsvar-tradisjonen» som ofte dukker opp når en bibelsk fortelling skal gjenfortelles. Man nøyer seg ikke med å gjenfortelle, men fortolker samtidig. Hollenderen Anne de Vries, som har skrevet den kjente «Barnas Bibel», er typisk for dette, mener Mogstad, som har brukt hans framstilling av beretningen om da Abraham skulle ofre Isak som eksempel i sin bok. Han konkluderer med at framstillingen både psykologiserer og gir bastante fortolkninger.

– En bibelfortelling er åpen i begge ender. Den påker både bakover og framover, men gir ikke fasitsvar, mener Sverre Dag

Mogstad, og henviser til beretningen om David Bateba.

– Vi ser det David ikke ser mens Natan forteller om den rike mannen som stjal den fattige mannens får, og gnir oss litt i hendene når David blir så engasjert. Men når David oppdager at det er ham fortellingen handler om, står han overfor et valg. Han kan gå inn i fortellingen, eller han kan melde seg ut av den, og han går frivillig inn i fortellingen. Det samme valget står vi overfor. Vi overtar Davids rolle når vi innser at dette ikke er en fortelling om vårt eget eventuelle mord eller horeri, men et oppgjør med vår egen livssituasjon. Fortellingen muliggjør et engasjement som får ekstensielle konsekvenser, sier Sverre Dag Mogstad, som konkluderer med at fortellingen er budskapet.

Ta fortellingen på alvor

I stedet for å abstrahere budskapet ut av fortellingen, etterlyser Mogstad en teologi som tar fortellingen på alvor. Dette gjelder ikke bare de bibelske fortellingene, men samtidig gjelder det ikke en hvilken som helst fortelling.

– Man må se på hvordan de bibelske fortellingene er komponert rent litterært. Folke-eventyrene har mye av det samme i seg: De beskriver en livsvirkelighet. Tegnefilm-figuren «He-man» vil aldri kunne erstatte Askeladden, fordi han ikke er en troverdig identifikasjonsfigur.

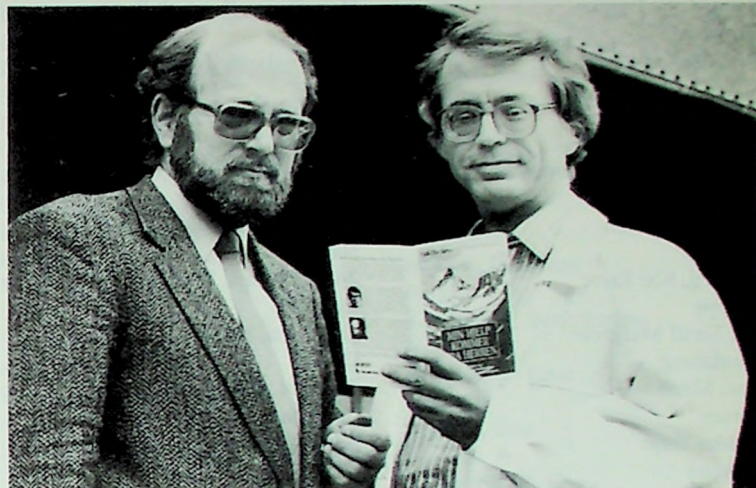
Dette må ikke oppfattes dithen av Mogstad vil fjerne det reflekterende tekstmaterialet i for eksempel NT.

– Paulus forsvarte den bibelske grunnfortellingen i sine brev, og forutsatte at den var kjent. Han satte ikke opp et alternativ, sier Sverre Dag Mogstad avslutningsvis, og tilføyer at han har fått mange impulser fra dansk og tysk teologi i sin nye didaktiske framstilling.

Herlighetsteologi under lupen:

For lite snakk om nåde!

Av Nils-Petter Enstad

Førstelektorene Tormod Engelsviken og Kjell Olav Sannes ønsker å peke på det bibelske alternativet til framgangsteologi i boken «Min hjelp kommer fra Herren». Foto: Håvard Sæbo, Vårt Land

Mennesket blir altfor stort, og det snakkes for lite om nåde i framgangs-forkynnelsen, mener de to MF-lektorene Tormod Engelsviken og Kjell Olav Sannes, som i fellesskap har skrevet boken *Min hjelp kommer fra Herren*. Boken kom nylig ut på Nye Luther /Credo forlag, og kan beskrives som sjelesorg i bokform.

– Herlighetsteologien er kanskje den største utfordringen kirken står overfor akkurat nå, mener de to MF-lektorene, og er opptatt av at det særlig er mange i de kristne ungdomsmiljøene som lar seg tiltrekke av denne forkynnelsen. Fra et sjelesorgerisk synspunkt er det særlig det som sies om sykdom, død og helbredelse som det er grunn til å være årvåken overfor, mener de.

Dialogform

Det er også unge menneskers situasjon som er utgangspunktet

for boken, som er skrevet i dialogform. Gjennom fire samtaler blir spørsmål om sykdom, død og helbredelse og deres møte med herlighetsteologien, belyst.

I første samtale møter leseren Turid og Finn, to mennesker i 20-årsalderen som for noen år siden var sammen i det kristelige skolelaget. Nå er Turid blitt alvorlig syk, og blir oppsøkt av Finn. Finn er med i en nystartet menighet som har en meget radikal lære om helbredelse ved bønn, og han forteller Turid om dette, og oppfordrer henne til å gripe den samme troen.

De to neste samtale er mellom Finn og Per Prest, etter at Turid har snakket med presten om samtalen hun hadde med Finn: en samtale som har gått nokså sterkt inn på henne. Finn argumenterer ut fra et tradisjonelt «herlighetsmonster», mens Per Prest (som kjenner Finns kerefedre bedre enn Finn selv gjør!) peker på en del av de ytterliggående konsekvensene

(Over til s. 35)

Eksamener avlagt ved MF våren 1990

Kristendom grunnfag

1990 I

Andersen, Tommy Lund Danmark	Hansen, Helge Vennesla	Nygård, Inger Hønefoss
Askekjær, Frode Vennesla	Hansen, Karl Martin Haugesund	Olsson, Svein-Jørund Oslo
Berg, Tone Emma Grimstad	Harboe, Anders Stavanger	Pettersson, Anne Mette Molde
Bjellås, Karianne Voss	Henriksen, Kenneth Been Tønsberg	Polfus, Turid Smith Drøbak
Bondevik, Einar Sogndal	Hummelvoll, Tore Oslo	Refvem, Britt Høie Oslo
Boye, Bård Egil Holmøy Hafsfjord	Høsteland, Anne Marit Hurdal	Reid, Stephen Oslo
Braathen, Unni Moelv	Jacobsen, Svein Olav Nesodden	Remhaug, Kristin Mosjøen
Byberg, Kai Rune Kleppe	Jakobsen, Torbjørn Stuvik Nærbo	Romsaas, Asbjørn Oslo
Bø, Torill Margrete Randaberg	Johannessen, Kristin Lyngdal	Rugkåsa, Jorun Skien
Bøe, Marit Sorum	Jonassen, Kristin Oslo	Sand, Merete Farsund
Dahle, Terje Fetsund	Jaabæk, Karianne Grimstad	Sandaker, Ivar Andrea Skjoldtun
Eide, Øystein Moi	Kjølsvik, Idar Skogn	Sandberg, Geir Oslo
Elgarøy, Anne Cecilie Moss	Kolnes, Raph Racin Oslo	Skalstad, Hege Marie Drammen
Elvebakk, Tom Aleksander Molde	Langmoen, Stig Halvor Arneberg	Stangeland, Sigurd Sverre Oslo
Enga, Anne Sofie Heggdal	Langset, Magne Lillehammer	Sørensen, Elisabeth Lillehammer
Enstad, Mona Iren Askim	Larsen, Erik Porsgrunn	Sørhus, Einar Arneberg
Enstad, Nils-Petter Askim	Lyngroth, Hilde Salttrød	Tanneberger, Rex-Immanuel Tyskland
Eriksen, Tone Granborg Gjerdum	Lyngroth, Øystein Salttrød	Tegnér, Hanne Moss
Gebhardt, Hanne Oddrun Leknes i Lofoten	Malum, Oddrun Melhus	Thomassen, Liv Kristiansand
Gilje, Øystein Nøtterøy	Marstrøm, Irene Holmestrand	Thorstensen, Ragnhild Asker
Giskehaug, Anne Helene Porsgrunn	Mork, Berit Elise Ottestad	Thorup, Anne Berg Eiken
Godager, Kirsten Marie Langhus	Møllerbråten, Tom Arne Fjellhamar	Tjernæs, Randi Synnøve Ringsaker
Græsli, Ingrid Marie Arneberg	Mørland, Anna Sofie Oslo	Tvedt, Solveig Theresie Porsgrunn
Gustad, Bjørn Ekne	Narvestad, Borgny Synnøve Eidsberg	Tveranger, Kristin Brattholmen
Gustavson, Anders Kråkerøy	Nes, Hans Jakob Råde	Vik, Grethe Fitjar
Hagen, Håvard Christian Overhalla	Nesheim, Inger-Lise Vanse	Vold, Bjørnar Nøtterøy
Hallen, Knut Fredrik Oslo	Nilsen, Aslaug Bergheim Skiptvet	Aarsland, Aud Iren Usken Bryne
	Nydal, Erling Flora	Aasebø, Bente Helen Søgne

Mellomfag 1990 I

Andersen, Toril Elisabeth
 Klavestadhaugen
Bekkelund, Ole Inge
 Sorreisa
Braadlie, Geir
 Oslo
Dahle, Hege Kristin
 Sarpsborg
Eidhamar, Dag
 Ålesund
Eikeri, Dag Einar
 Oslo
Ekeland, Ingvald
 Oslo
Haug, Jørgen
 Larvik
Haugen, Tormod
 Strømmen
Hjemdal, Kurt
 Grimstad
Hognestad, Inger Marie
 Bryne
Holter, Michael
 Årnes
Knutsen, Per Gøran
 Oslo
Lunde, Øivind
 Oslo
Mathiesen, Jeanette
 Hinna
Meberg, Kristin
 Tønsberg
Olsen, Anne Turid Evjen
 Vennesla
Scierstad, Ida Djupvik
 Oslo
Stærk, Rolf Erling
 Moss
Vikre, Marit Sofie Teistedal
 Oslo
Warhuus, Tone
 Oslo
Øfsti, Sara Birgitte
 Brumunddal

Hovedfag 1990 I

Hanssen, Knut Borger
 Rakkestad
 Meling, Trond
 Kleppe
 Nicolaisen, Tove
 Drammen
 Skipevåg, Lars Martn
 Kleppe

Teologisk embetseksamen 1990 I

Breivik, Georg Clementsen
 Haugesund
Braaten, Øystein
 Eidsvoll
Dahl, Laila Riksaasen
 Nittedal
Ersvik, Frank
 Bodø
Fiskerstrand, Runde Oddbjørn
 Stavanger
Isene, Kjell Roger
 Lote
Kullerud, Ole Fredrik
 Halden
Laursen, Litha Vera
 Enebakk
Mosvold, Kirsti
 Oslo
Sem, Margrete
 Rissa
Skoglund, Anne Bergjlot
 Alta
Sommerset, Jan
 Oslo

Kateketseminaret 1990 I

Bergsjø, Marianne
 Bergen
Bore, Inger Mangrud
 Råde
Johansen, Ebba Knai
 Brandbu
Kvangarsnes, Kari
 Ålesund
Rypdal, Marit
 Oslo
Sætre, Bjarte
 Stryn

Uteksaminerte fra det praktisk-teologiske seminar 1990 I

Andersen, Frode Magnar
 Sandefjord
Bakke, Arild
 Stranda
Endal, Øystein
 Davik
Erikstein, Tor Eivind
 Bø i Telemark
Hansen, Dag-Endre
 Sandane
Haus, Torleiv Martin
 Time
Helland, Tore
 Drammen
Holsen, Jan Einar
 Bergen
Kvidaland, Berit Basmo
 Moelv
Kvidaland, Knut
 Eidanger
Leirvik, Dag
 Jakobsli
Lilleberg, Pål Ove
 Trondheim
Lunde, Arnfred
 Jorpeland
Tångberg, Karl Arvid
 Oslo
Undahl, Anne Listbeth
 Fredrikstad

Ektepar tar eksamen

Blant de uteksaminerte kandidatene fra Det praktisk-teologiske seminar ved Menighetsfakultetet, finner man også ekteparet Berit og Knut Kvidaland, som har fulget ad gjennom studiet.

Berit Kvidaland rakk å fullføre skriftelig eksamen før hun onsdag 6. juni satte en sønn til verden, og allerede tirsdag 11. juni møtte hun opp til muntlig eksamen.

Etter endt morspermisjon er hun tilbake på MF som studieveileder i teologi, mens Knut Kvidaland skal avtjene verneplikten som feltprest.

Årsmelding for 1989

fra styret ved Det teologiske Menighetsfakultet

Forstanderskapet

Forstanderskapet var samlet til ordinært møte mandag 24. april 1989. Det møtte 16 forstandere av 20 (1 forstander møter som styremedlem) og 8 varamedlemmer av 9.

Tilstede på møtet var dessuten alle styremedlemmene og 2 av styrets varamedlemmer, 1 styremedlem valgt til Kateketseminaret, 30 lærere, 3 fra undervisningsadministrasjonen, 11 fra forretningsadministrasjonen (inkludert forstanderskapets sekretær) og 6 representanter for de studerende. MFs revisor var invitert til å delta i de sakene som gjaldt regnskap og budsjett.

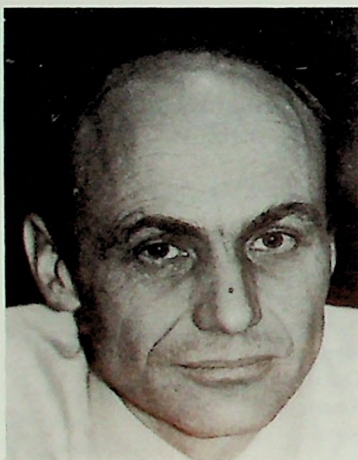
«Styrelederens programtale» dannet, sammen med styrets årsmelding for 1989, utgangspunkt for en interessant samtale om Menighetsfakultetets virksomhet i fremtiden. Talen ble i sin helhet vedlagt protokollen fra møtet.

Regnskapene for MFs drift, legatforvaltning og kantine ble godkjent. De fremlagte forslag til justeringer i budsjetter for 1989 og forslag til budsjett for 1990 ble vedtatt med mindre endringer. Ved eget vedtak fikk styret fullmakt til å foreta justeringer i de vedtatte budsjetter. Justeringene skal foretas i siste kvartal i det foregående budsjettår og alle vedtak om justeringer legges frem for forstanderskapet til godkjenning på første ordinære møte.

Ved valgene ble følgende 7 nye forstandere valgt for perioden 1989/1998 (oppført etter stemmetall): Sokneprest *Christian Andersen*, Sjøvegan, advokat *Leif M. Haanes*, Kristiansand, generalsekretær *Anfin Skaasheim*, Asker, finanssjef *Adne Berge*, Sandnes, kontorsjef *Karin Supphellen*, Trondheim, sjefredaktør *Thor Bjarne Bore*, Stavanger og stortingsrepresentant *Lars Gunnar Lie*, Førde.

Som varamedlemmer for perioden 1989/1992 ble valgt, i rekkefølge etter stemmetall: sokneprest *Per Flaché*, Langesund, misjons-skolelærer *Jens Olav Møland*, Oslo, forsker *Preben Lindøe*, Stavanger, forsker *Sonja Holmås*, Trondheim, advokat *Asbjørn Finholt*, Lillestrøm, forlagsredaktør *Åge Cornelius Haavik*, Høyvik, lærer/journalist *Aud Johanne Kvalbein*, Kristiansand, overlege *Magne Roland*, Oslo, professor *Arne T. Holen*, Trondheim og inspektør *Anders Martin Andersen*, Oslo.

Professor Eivind Osnes ble gjenvalgt som forstanderskapets ordfører for 1989/90, og biskop Halvor

Professor Eivind Osnes ble gjenvalgt som ordfører i Forstanderskapet.

Bergan ble valgt som ny varaordfører etter domprost Even Fougner, som gikk ut av forstanderskapet ved avsluttet periode

Som nytt styremedlem for perioden 1989/1994 ble valgt: bibelskolelektor *Svein Granerud*, Oslo og som nye varamedlemmer til styret for 1989/90 ble valgt: cand.theol. *Berit Fuglestrand*, Stokke, professor dr. med. *Jan-Bjørn Osnes*, Oslo, ass. banksjef *Thor Gabrielsen*, Nedenes.

Generalsekretær Jens-Petter

Johnsen ble gjenvalgt som styrets leder og rektor Finn Andersen ble gjenvalgt som styrets nestleder for 1989/90.

Følgende klagenemnd ble valgt for perioden 1989/1992: Akademilektor *Gunhild Hagesæther*, advokat *Leif M. Huanes* og bibel-skolelærer *Lars Inge Magerøy*.

Forstanderskapet behandlet et forslag til forskrift til tiltak ved lærers skilsmisse, gjengifte eller ekteskap med en fraskilt. Forslaget var utarbeidet av et utvalg bestående av professor Eivind Osnes, domprost Even Fougner og husmor/forfatter Liv Nordhaug som medlemmer og med direktør Erling Servan som sekretær.

Forslaget besto av 2 paragrafer, der paragraf 1 omhandler de forhold som knytter seg til en lærers skilsmisse. Etter denne paragraf skal styret vurdere om læreren kan fortsette i sin stilling. Styret skal vurdere saken i lys av fakultetets grunnregler og læreuttalelser og ellers følge prosedyren i «Forskrift om disiplinærtiltak mot lærer». Vedtak om oppsigelse kan påklages til forstanderskapet i samsvar med grunnreglenes paragraf 28.

Den andre paragrafen omhandler situasjonen for en lærer ved fakultetet som gifter seg igjen etter skilsmisse eller gifter seg med en fraskilt. I dette tilfellet må vedkommende slutte i sin stilling. I særskilte tilfeller kan styret gi dispensasjon fra denne regelen og vur-

derer da saken i lys av fakultetets grunnregler og læreruttalelser og følger den samme prosedyre som ved skilsmisse. Forslaget til regler ble vedtatt av forstanderskapet med 18 mot 3 stemmer.

Forstanderskapet behandlet også et forslag fra styret til tolkning av begrepet «i stilling sideordnet eller med høyere enn den som skal besettes», slik det fremkommer i grunnreglenes paragraf 10 og 15. Spørsmålet om tolkning har vært aktuelt etter at den tidligere dosenttittelen opphørte pr. 31. desember 1984. Styrets forslag ble fremmet for forstanderskapet første gang i 1987, men behandlingen ble utsatt både i 1987 og 1988.

Etter en debatt om spørsmålet, fattet forstanderskapet følgende vedtak med 10 mot 5 stemmer: «MF må snarest mulig likestille alle professorer i fakultetets organer». Etter dette vedtaket fremsatte dekanus forslag om å ta saken opp til fornyet behandling, men dette forslaget kunne ikke behandles på møtet fordi forstanderskapet på dette tidspunkt ikke lenger var beslutningsdyktig (mindre enn 11 stemmeberettigede til stede). Jfr. forøvrig omtale av styrets saker senere i denne årsberetningen.

I samsvar med tidligere vedtak i forstanderskapet, sendte sekretæren ut en «Halvårsrapport», datert 14. desember 1989. Rapporten omhandlet virksomheten ved MF i tiden etter forstanderskapets møte.

Styret

har etter valgene på forstanderskapets møte, mandag 24. april 1989, hatt følgende sammensetning: Generalsekretær *Jens-Petter Johnsen*, Oslo (1985-90), leder 1989/90, rektor *Finn Andersen*, Oslo (1986-91), nestleder 1989/90, cand. theol. *Vigdís Rø Berntsen*, Asker (1987-92) lektor *Gunn-Björg Wisløff*, Kolbotn

(1988-93), bibelskolelektor *Svein Granerud*, Oslo (1989-94).

Varamedlemmer 1989/90: Cand. theol. *Berit Fuglestrand*, Stokke, professor *Jan-Bjørn Osnes*, Oslo og ass. banksjef *Thor Gabrielsen*, Nedenes.

Professor *Magne Sæbø* har vært dekanus i perioden. Studentutvalgets leder i vårsemesteret var stud.theol. *Ulla Schmidt* og i høstsemesteret hovedfagstudent *Björg*

Rektor Finn Andersen var nestleder i styret.

Helen Finnbakk. Dekanus og SU-leder har deltatt i alle styrets møter i samsvar med grunnreglenes paragraf 26. Informasjonssjef *Trond Solvang* har også deltatt på styrets møter i 1989.

Styret har avholdt 10 møter, hvorav 1 ekstraordinært møte i forbindelse med behandling av saken om tolkning av grunnreglenes §§ paragraf 10 og 18 på forstanderskapets møte. Styret har behandlet 112 saker. I tillegg til de sakene styret normalt behandler som f.eks. kallelser og ansettelsler, økonomi, permisjoner m.v. kan følgende spesielle saker nevnes:

«MF mot år 2008»

Styringsgruppen, som styrer nedsatte til å arbeide med «MF frem mot år 2008», avsluttet sitt arbeide mot slutten

av 1989. Et utkast til «Bærende ideer» ble tidligere på året (april) lagt frem for styret til orientering. Mot slutten av august måned 1989 tok 5 forstandere initiativ til å få innkalt et ekstraordinært forstanderskapsmøte senhøstes 1989 for å drøfte strategiplanen «MF mot år 2008». Begrunnelsen for dette initiativ var ønske om en drøfting i forstanderskapet før eventuelle vedtak ble fattet i forbindelse med planen. På grunnlag av en forhåndsdrøfting i MFs styre, der forstanderskapets ordfører og lederen for styringsgruppen deltok, inviterte forstanderskapets arbeidsutvalg de 5 forstanderne til et felles møte med sikte på å komme frem til en best mulig løsning for forstanderskapets deltakelse i saksbehandlingen. Fellesmøtet førte til et forslag om å arrangere et 2-dagers møte i forstanderskapet i april i 1990, der den første dagen skulle avsettes til samtale om innstillingen fra styringsgruppen «MF frem mot år 2008».

Til styrets møte i januar forelå «Innstillingen fra personalforvaltningskomiteen», som var opprettet i 1987. Som et resultat av behandlingen av innstillingen oppnevnte styret et nytt utvalg som fikk i oppdrag «å utarbeide forslag til regler, rutiner og ordninger som gjelder personalforvaltningen ved fakultetet, eventuelt foreslå endringer i bestemmelser, ordninger og organisasjonsstruktur som følge av innstillingen fra personalforvaltningskomiteen». Det nye utvalg fikk følgende sammensetning: Overlege *Magne Roland*, formann, og adm. direktør *Inge Johannessen*, rektor *Finn An-*

dersen og økonomidirektør Thor Gabrielsen som medlemmer.

Utvalget ble senere på året (april) utvidet med professor Ernst Baasland, undervisningsleder Birger Henrik Fossum og stud. theol. Ulla Schmidt. Utvalget fikk nå i tillegg i oppdrag å gi eksakte forslag til endringer som vil gi klare regler for ansvar når det gjelder ledelse, personalforvaltning og økonomisk styring ved fakultetet. Innstillingen fra utvalget – «Organisasjonsutvalget» – ble fremlagt på styrets møte i november og sent fakultetsrådet og lærerrådet til uttalelse. Styret tok sikte på å legge innstillingen frem for forstanderskapet på arpilmøtet 1990. Som et resultat av forstanderskapets behandling av styrets forslag til tolkning av grunnreglens paragrafer 10 og 15 vedrørende professorenes rettigheter og plikter ved kallelser og ansettelsessaker i lærerrådet og avdelingsrådenes lærermøter, ba styret forstanderskapets ordfører innkalle til ekstra-ordinært møte i forstanderskapet i juni -89. Dette ble vedtatt på et ekstra-ordinært styremøte umiddelbart etter forstanderskapets møte.

Styret vedtok senere (8. mai) å be om en utsettelse av det ekstraordinære forstanderskapsmøte for å få tid til å utrede konsekvensene av vedtaket om likestilling av professorene i rådene. Begrunnelsen for dette var bl.a. at forstanderskapets vedtak hadde enkelte personellmessige konsekvenser. Styrets leder og direktøren fikk i oppdrag å utrede saken. På grunnlag av et omfattende utredningsarbeid, der det bl.a. var ført samtaler med berørte professorer, vedtok styret 6. november å iverksette forstanderskapets vedtak samtidig som kravet om at ekstraordinært møte ble opphevet.

Privathøyskolelovens gyldighet for Det praktisk-teologiske seminar. Styret har etter en omfattende saksbehandling og flere vedtak tatt spørsmålet om Privathøyskole-

lovens gyldighet overfor Praktikum opp med Kirke- og undervisningsdepartementet.

Departementet hevdet både offentlig og i brev til Menighetsfakultetet at statsstøtten til Praktikum ble gitt under den forutsetning av at alle kandidater stilles likt ved opptak. Etter bestemmelsene i Privathøyskoleloven er det institusjonens styre som vedtar opptaksregler, og styret hevdet derfor at de vedtatte regler vedrørende kandidater som var skilt, gift igjen eller gift med en fraskilt måtte gjelde uten innvirkning på spørsmålet om statsstøtte.

Etter en del korrespondanse og flere konferanser vedtok styret 6. november å skrive direkte til det nye statsråd i Kirke- og undervisningsdepartementet, Einar Steensnæs og be om en konferanse med ham med sikte på en oppklaring. Styret oppnevnte styrets leder Jens-Petter Johnsen, nestleder Finn Andersen og direktør Erling Servan som forhandlingsdelegasjon med departementet. I løpet av desember måned fikk MF telefonisk melding om at KUDs politiske ledelse hadde vedtatt å imøtekomme MFs syn på alle punkter. Skriftlig bekrefteelse forelå imidlertid ikke, og bekrefteelse foreligger heller ikke etter departementsdelingen 1. januar 1990. Saken er fortsatt til behandling.

Styret har gitt sin tilslutning til at

«Kristne Høyskoleers Kontaktmøte», som har fungert som et samtaleforum for de kristne høyskolene siden 1980, oppløses til fordel for et seksjonsmøte innen for Kristne Friskolers Forbund.

Utvalget som styret oppnevnte til å arbeide med henvendelsen fra Nord-Hålogaland bispedømmeråd om et samarbeid i forbindelse med teologisk utdanning i Tormsø, har fortsatt sitt arbeidet i 1989. Utvalget er supplert med rektor Olav Skjevesland fra Praktikum og leder for Teoretikerrådet, førstelektor Kjell Olav Sannes.

Lærerkollegiet

Professor Anders Jørgen Bjørmdalen døde lørdag 14. januar 1989, etter flere måneders sykeleie og ble begravet fra Oppsal kirke 20. januar.

Styret har behandlet følgende ansettelser m.m.: Førstelektor dr. philos. Brynjar Haraldsø gitt opprykk til et personlig professorat i allmen kirkehistorie fra 1. august 1989. Fakultetslektor Arild Romarheim gitt opprykk til stilling som førstelektor med virkning fra 1. juli 1988 (søknadsdato).

Fakultetslektor Klara Myhre ansett i fast stilling som fakultetslektor fra 1. januar 1990, fakultetslektor Svein Olaf Thorbjørnsen engasjert som lektorvikar i faget religionspedagogikk for vårsemesteret 1990, cand. theol Hilde Halsteinli Unsvåg

Lærerne ved Instituttet kan mer enn sitt Fadervår. . .

SØKER DU UTFORDRING INNEN UNDERVISNING

KATEKETSEMINARET – et spennende studietilbud!

Utdanning fra Kateketseminaret kvalifiserer til å arbeide som kateket, men er også nyttig bakgrunn om du tenker å arbeide i skolen, i en kristen organisasjon, som misjonær eller i andre sammenhenger der en har med medmennesker å gjøre.

Et studieår ved Kateketseminaret gir stort personlig og faglig utbytte!

Det gis undervisning i en rekke emner, bl.a.:

Pedagogikk, psykologi, didaktikk, sjelesorg, kommunikasjon, planlegging, teamarbeid...

Kateketseminaret er et trivelig miljø – der du lærer gjennom teori og praksis! Her får du prøve det under veiledning: undervisningserfaring, fra ulike skoleslag, praksis i konfirmantarbeid, forkynnelse, dåpsopp-læring, familiearbeid, voksenundervisning osv.

Utdanning fra Kateketseminaret ved MF er godkjent som grunnfag/20 vektall – og dekker også deler av pedagogisk seminar

For å bli student ved Kateketseminaret må du ha minst kristendom grunnfag og to års annen høyere utdanning. Pedagogikk i fagkretsen er ønskelig. For søkere uten pedagogisk utdanning gis det et pedagogisk forkurs.

For personer som er over 35 år, kan annen dokumentert kunnskap, ferdighet og erfaring godkjennes som opptaksgrunnlag.

På visse vilkår kan studiet gjennomføres som kombinasjon av fjernstudium, praksis og konsentrert undervisning ved seminaret, over to eller flere år.

Velkommen til et inspirerende og engasjerende studium!

TA KONTAKT:

**KATEKETSEMINARET
DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULETET**

02- 46 79 00

**Spør etter Marit Rypdal
eller Svein Olaf Thorbjørnsen**

GYDAS VEI 4 - 0363 OSLO 3

Det teologiske Menighetsfakultet

Resultatregnskap for 1989

	1989	1988
DRIFTSINNTEKTER		
Statstilskudd	13.944.998	11.685.960
Gaveinntekter	8.319.686	7.346.989
Testamenterte gaver	612.095	572.291
Andre driftsinntekter	2.751.415	2.321.907
Sum driftsinntekter	<u>25.628.194</u>	<u>21.927.147</u>
DRIFTSKOSTNADER		
Lønn og sosiale kostnader	17.119.622	17.133.671
Driftskostnader bygning m.m.	1.816.250	1.431.178
Øvrige driftskostnader	4.009.802	3.380.539
Driftstilskudd til MF's kantine	338.245	0
Ordinære avskrivninger	306.953	376.500
Sum driftskostnader	<u>23.590.872</u>	<u>22.321.888</u>
Driftsresultat/(underskudd 1988)	<u>2.037.322</u>	<u>-349.741</u>
FINANSINNTEKTER OG KOSTNADER		
Finansinntekter	296.169	105.292
Finanskostnader	<u>556.562</u>	<u>526.861</u>
Netto finansielle kostnader	-260.393	-421.569
ÅRSOVERSKUDD/(UNDERSKUDD 1988)	<u>1.776.929</u>	<u>-816.310</u>
Disponering av årsresultat		
Fond bundet til spes. formål	623.912	260.573
Ikke frigitte gaver	4.782	8.247
Disponert/(avregnet) mot driftsk.	<u>1.148.235</u>	<u>-1.085.130</u>
Sum disponert	<u>1.776.929</u>	<u>-816.310</u>

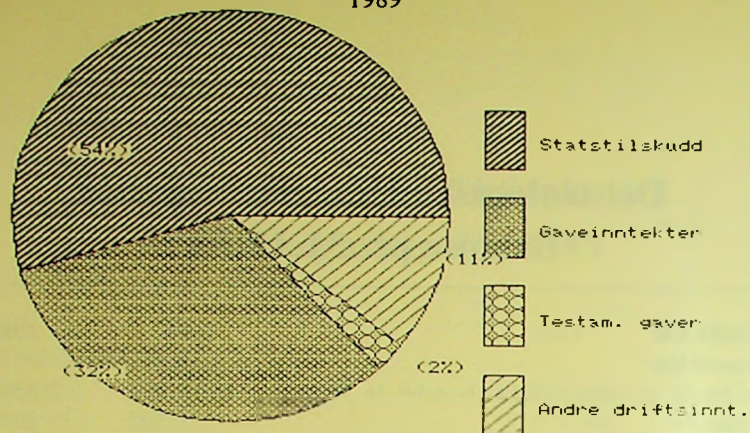
Det teologiske Menighetsfakultet

Balanse pr. 31.12.89

EIENDELER	1989	1988
Omløpsmidler		
Kasse, bank, postgiro (herav bundet 36.362)	4.916.984	2.556.574
Verdipapirer	359.500	103.500
Kortsiktige fordringer	272.817	386.105
Mellomregnskap MF's kantine	62.629	347.486
Varebeholdning skrivestua	194.886	282.357
Sum omløpsmidler	5.806.816	3.676.022
 Anleggsmidler		
Langsiktige fordringer	340.120	447.320
Inventar, teknisk utstyr m.m.	468.994	703.719
Bolig, tomter	98.913	98.913
Gydas vei 4 - Bygning	17.484.078	17.484.078
Sum anleggsmidler	18.392.105	18.734.030
SUM EIENDELER	24.198.921	22.410.052
 GJELD OG EGENKAPITAL		
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	368.894	623.275
Skyldige offentlige avgifter og feriepengar	2.764.503	2.098.182
Sum kortsiktig gjeld	3.133.397	2.721.457
Langsiktig gjeld	3.100.000	3.500.000
 Egenkapital		
Ikke frigitte gaver	91.748	86.966
Fond bundet til spes. formål	1.087.048	463.136
Driftskapital	16.786.728	15.638.493
Sum egenkapital	17.965.524	16.188.595
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	24.198.921	22.410.052
Pantstillelser	3.100.000	3.500.000

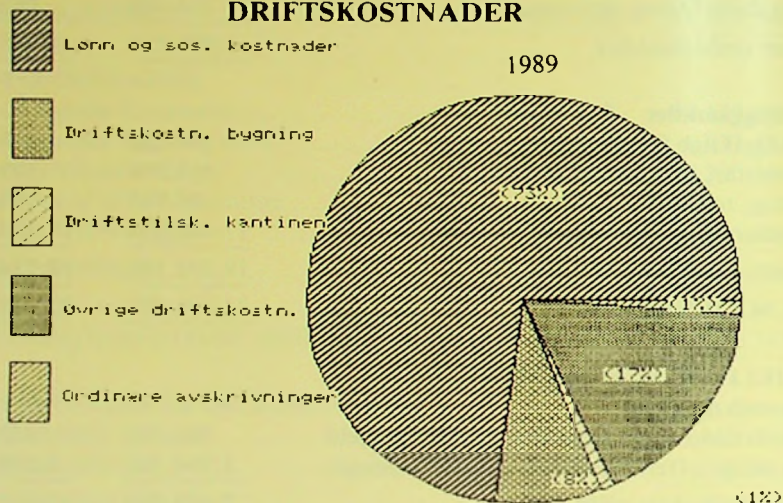
DRIFTSINNTEKTER

1989

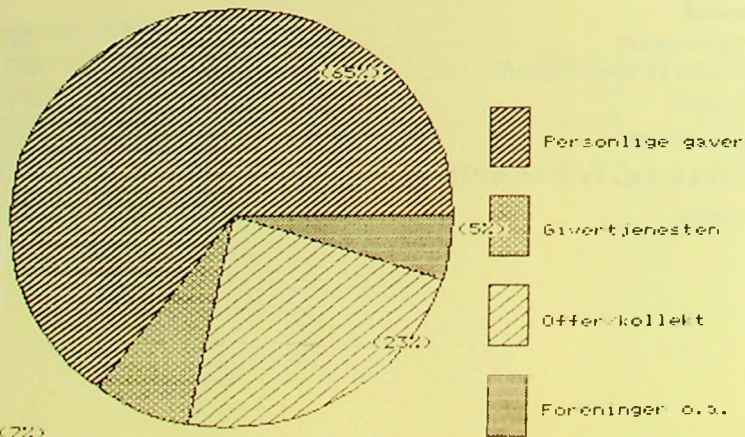

DRIFTSKOSTNADER

1989

GAVEINNTEKTER

ansatt som vit. ass. for 1-3 år fra 1. januar 1990. P.g.a. svangerskap vil tiltredelse i stillingen bli 1. august 1990.

Følgende vit. ass. har fått sin engasjementsperiode forlenget: Harald Hegstad, 1-3 år fra 1. januar 1990, Anders Aschim, 1 år fram til 31. juni 1990, Kjell Arne Morland, 1 år frem til 30. juni 1990.

Høyskolelektor Peder Gravem engasjert som vikar for professor Tore Wigen i 1/5 stilling for studieåret 1989/90.

Styret har innvilget avskjed for følgende: Professor Axel Smith, etter søknad ved oppnådd pensjonsalder fra 1. januar 1990 og førstelektor Helge Kvanvig, etter søknad fra 1. januar 1990.

Følgende er innvilget forsknings-termin eller permisjon: Professor Ivar Asheim, forskningstermin for studieåret 1989/90, førskolelektor Arvid Tångberg, forskningstermin for studieåret 1989/90, førstelektor Jan Schumacher, forskningstermin våren 1990, fakultetslektor Sverre Mogstad, forskningstermin våren 1990, førstelektor Oskar Skarsaune, permisjon uten lønn høsten 1989 og 1-års permisjon uten lønn i studieåret 1990/91, professor Tore Wigen, 1-års forlengelse av permisjon uten lønn fra 1. juli 1990, fakultetslektor Geir Sørebo 1-års forlengelse av permisjon uten lønn fra 31. juli 1989.

Dekanus har i tillegg innvilget en del kortere permisjoner (under 1 måned) for lærere og personell i undervisningsadministrasjonen.

Undervisnings- og forretningsadministrasjonen

Undervisningsadministrasjonen

Stillingen som studieveileder/teologi: Fakultetslektor Karl William Weyde ble fritatt fra tjenesten som studieveileder fra 31. januar 1989, og gikk tilbake til sin lektorstilling i GT. Cand. theol. Berit Basmo, sene-

re Kvidaland, ble engasjert som studieveileder i teologi i halv stilling fra 1. februar 1989. Engasjementet ble utvidet til 70 % stilling fra 1. august, og til full stilling fra 01.01.90.

Forretningsadministrasjonen

1 stilling som kontorfullmektig/førstekontorfullmektig ble overført fra driftavdelingen til økonomiavdelingen med virkning fra 6. november 1989.

Ansettelses/engasjementer/avskjeder m.m.:

Landssekretær Trond Solvang ansatt som informasjonssjef fra 1. novem-

Cand. theol. Berit Basmo Kvidaland er studieveileder i teologi.

ber 1989, etter først å ha vært konstituert som informasjonssjef fra 14. mars.

Prost Sverre Magelssen engasjert som landssekretær i periodene fra 1. januar til 15. mai, og fra 1. september til 31. september 1989.

Domprost Birger Mathisen engasjert som informasjonsmedarbeider for en kortere periode fra 6. juni 1989.

Kantineassistent Tordis Kildal innvilget redusert stilling til 3/5 med virkning fra 16. februar 1989.

Berit Hellum engasjert som kantineassistent i 2/5 stilling fra 16. februar 1989.

Informasjonssjef Vigbjørn Matre innvilget avskjed etter søknad fra 31.

oktober 1989, etter å ha vært syk-meldt fra 8. februar 1988.

Teologisk konsulent Kari Leine Balog innvilget avskjed etter søknad fra 26. september 1989, etter å ha hatt omsorgspermisjon fra 26. august 1988.

Direktøren har i tillegg innvilget en del kortere permisjoner (under 1 måned). Styret har mottatt melding om at Geir Kolbu på tilsvarende måte som i foregående år har gjort tjeneste i kontoradministrasjonen uten lønn (attføringsmidler) i hele 1989.

Biblioteket

Bibliotekets registrerte bokbestand pr. 31.12.89 var på 37.696 (36.228) bind, hvorav 1.468 (1.666) var tilvekst i 1989 (88). Av tilveksten var 843 (838) bokgaver.

Biblioteket har dessuten 14 (14) ruller mikrofilm, 6.305 (6.305) mikrofilmkort og 535 (351) løpende tidsskriftsabonnement, hvorav 2 nye (6) i 1989. Det er 2(2) avisabonnement og 124 abonnement av andre seriepublikasjoner. Mediateket hadde pr. 31.12.89 en registrert materiellbestand på 216 (202) AV-dokumenter.

Det var ialt 3390 (3243) utlån, hvorav 3303 (3101) hjemlån og 87 (124) fotokopier som erstatning for lån. Av det totale utlån var 3057 (2827) lokale lån og 333 (416) fjermlån. Fjermlånet var oppdelt med 246 (274) lån og 87 (142) fotokopier og det var 222 (239) innenlandske og 24 (35) utenlandske lånere. Mediateket hadde et utlån på 94 (79) AV-dokumenter og 80 (82) utstyrsenheter.

Biblioteket sendte ut 1116 (1390) bestillinger og mottok i alt 678 (966) innlån, hvorav 603 (787) originale dokumenter og 75 (179) fotokopier. Av disse fikk vi fra innenlandske bibliotek 625 (841) innlån, hvorav 572 (722) originale dokumenter, og 53 (119) fotokopier. Fra utenlandske bibliotek var det 53

(125) innlån, hvorav 31 (65) originale dokumenter og 22 (60) fotokopier.

Biblioteket administrerte det samme antall leseplasser som foregående år, ialt 394 i 2 etasje. 70 lesesalplasser ble utleiet til Universitetet i Oslo i samsvar med leieavtale. Universitetet i Oslo disponerer i tillegg 32 lesesalplasser i 4. etasje.

Av bibliotekets 6 stillinger, hvorav 2 halve, har en halv bibliotekarstilling vært ubesatt også i 1989. Den teologiske konsulenten i halv stilling sluttet 25. september etter en lengre permisjonstid. Det har ikke vært innvilget vikar i stillingen permisjonstiden, men etter 26. september 1989 er lønnsmidlene disponert til bibliotekar-hjelp.

I 1989 har katalogiserings- og bestillingsrutiner for litteraturinnkjøp vært utført på PC. I tillegg til boktilveksten har biblioteket registrert og omklassifisert det meste av referansesamlingen og noe mindre samlinger. Det planlegges utvidelse av PC-kapasiteten ved biblioteket. Det er en merkbar forbedring at biblioteket har kommet igang med EDB i forbindelse med biblioteksrutinene. Dette vil også gi mulighet til en bedre service for brukerne, både fordi det gir større mulighet til gjenfinning av litteratur og kortere tid å få lånt inn litteratur utenfra.

Reduksjonen av bemanningen og av bevilgningene til biblioteket i de senere år har imidlertid ført til redusert åpningstid og tjenestetilbud. I tillegg har det vært en reduksjon i Universitetsbibliotekets bokbiltjeneste fra daglig til bare en ukentlig kjøring.

Omsorgstjenesten

Omsorgstjenesten har vært bemannet slik: Studentprest Ole Jakob Modalsli, studieveilederne Målfrid Norum og Berit Basmo Kvidaland, sjelesørger, fakultetslektor Jofrid Wiik, og psykiater Bjørn Lande.

Omsorgsteamet består av sjelesørger, fakultetslektor Jofrid Wiik og studentprest Ole Jakob Modalsli. (Foto: Olav Solvang)

Omsorgsteamet har hatt 2 møter pr. semester, i alt 4.

Ole Jakob Modalsli har hatt 381 (304) samtaler med i alt 113 (111) konfidenter. 22 av disse samtaler er engangssamtaler med studenter i rammen av den nye studieordningen (SNT/SPT). Når man ser bort fra disse har studentpresten i gjennomsnitt anvendt i overkant av 3 samtaler pr. konfident.

Jofrid Wiik har hatt 256 (252) samtaler med i alt 73 (67) studenter, i alt 299 (324) timer.

Psykiater Bjørn Landes arbeid for MF har hatt omtrent samme eller muligens litt økende omfang i forhold til ifjor.

Studentpresten satset i året som gikk på å nå flere studenter ved å arbeide i grupper. Gruppene var: Samlivskurs for studenter med ektefeller: 16 deltakere, grupper for sommervikarer som ikke fulgte ny studieordning: 10 deltakere, «samtale og veiledningsgruppe»: 6 deltakere. I tillegg kommer en gruppe med 11 deltakere i rammen av ny studieordning (vår + høst). Studentkontakten i grupper er ikke tatt med i samtalestatistikken ovenfor.

Fra 13. september og ut året har studentpresten en dag i uken deltatt på pastoral-klinisk kurs ved Lovise-

bergsenteret. Han har også hatt noe undervisning i sjelesorg på bl.a. Kateketseminaret.

Andaktsutvalget har bestått av Tom Ofrim (vårsemesteret)/Signe M. Kvåle (høstsemesteret) fra teologiseksjonen, Ole Bekkelund (vårsemesteret)/Helge Smemo (høstsemesteret) fra Instituttet, førstelektor Martin Synnes (lærerrepresentant), fung. informasjonssjef Trond Solvang, og studentprest Ole Jakob Modalsli. Utvalget har hatt 5 møter med til sammen 20 saker.

Studenttilgang

Tilgangen på nye studenter øker fortsatt, og statistikken viser derfor en liten økning i det totale studenttall. Pr. 1. november 1989 var det ialt 492 (475) studerende ved MF. Av disse var det 217 (205) som studerte teologi, 31 (27) gikk på Det praktiske-teologiske seminar, 239 (237) på Instituttet for kristendomskunnskap og 5 (6) på Kateketseminaret. Kateketseminaret har i tillegg 5 fjernstudenter som følger undervisningen i perioder. Instituttets studenter fordelte seg

med 2 (16) på hovedfag, 42 (38) på mellomfag og 109 (186) på grunnfag og ex.phil.
Tildeling av stipend

Det ble ikke tildelt kandidatstipend i 1989.

Stipendier av professor Hallesby og hustrus legat, samt studentstipendier utdelt i 1989 ble kunngjort i Lys og Liv nr. 4/89, side 18.

Prestehybelen ble tildelt ialt 10 prester eller teologiske kandidater i 1989.

Regskap og økonomi

Resultatregnskapet for 1989 viser et overskudd på kr. 1.148.235,- eksklusiv avsetning av testamentariske gaver. Beregnende feriepenges for utbetaling i 1990 er inkludert og i tillegg er kantinens gjeld overfor driften sanert med kr. 350.000,-. MFs gjeld på 3,5 millioner kr. ble nedbetalt med kr. 400.000,- som et resultat av innsamlingsaksjonen høsten 1989. Til sammenligning kan nevnes at i 1988 ble det avregnet et underskudd på over 1 mill. kr. mot driftskapitalen.

Drifts- og finansinntektene var på kr. 25,6 millioner mot kr. 21,9 millioner i 1988. Denne økningen på 17 % skyldes i første rekke den tidligere vedtatte økning på vel kr. 0,4 millioner. I tillegg mottok MF en enkeltgave på en halv million kroner og dette har gjort at likviditeten er tilfredsstillende for første gang på flere år. Det regnes nå en raskere nedbetaling av gjelden en tidligere beregnet.

De totale gaveinntektene ble i 1989 på kr. 8.319.686,- og dette inkluderer den innsamlingsaksjonen som er nevnt foran. Gaveinntektene i 1988 var på kr. 7,3 millioner og begge år er de testamentariske gavene ikke inkludert.

Økonomisjef Hilde K. Hasvold.

«Øvrige driftsinntekter» inkluderer bl.a. leieinntekter, refusjoner vedr. lønn, samt offentlig støtte til kursvirksomhet. Økningen fra 1988 til 1989 var på ca. en halv million fra 2,3 millioner i 1988 til 2,8 millioner i 1989, og dette skyldes hovedsakelig økte leieinntekter. Det ble som nevnt i årsrapporten for 1988 bl.a. inngått en tilleggskontrakt med UiO fra 1. januar 1989. MF har mottatt lønnsrefusjoner på omkring kr. 0,8 millioner i løpet av året.

Drift- og finanskonstnadene i 1989 var på kr. 23,8 millioner. Dvs. en økning på 4,2 % fra 1988. Lønn- og sosiale utgifter i 1989 var på ialt kr. 17,9 millioner, dvs. 71,9% av de totale utgifter og beløpet tilsvarende utgiftene i 1988.

Gydass vei 4

Det ble også i 1989 foretatt en del vedlikeholdsarbeider i bygget. Det ble bl.a. lagt nytt golvbelegg i kantinen i byggets 1. etasje og skiftet ut gardiner i hele etasjen. En av de to hovedviftene i ventilasjonsanlegget ble modernisert og det planlegges en tilsvarende modernisering av den andre hovedviften i kommende år.

En justering av den nye leieavtalen med Universitetet i Oslo førte til at det ble innredet et nytt seminarrom i biblioteket i 2. etasje.

Innredningen ble i sin helhet bekostet av Universitetet.

En omfattende vurdering av renholdsordningen i bygget førte til en omlegging der det ble inngått kontrakt med et renholdbyrå. Byrået overtok hele renholdet fra 1. januar 1990. De renholdere som var ansatt ved MF før denne dato fikk tilbud om ansettelse i renholdsbyrået.

Statens bygge- og eiendomsdirektorat har i løpet av sommeren og høsten 1989 opparbeidet området mellom Menighetsfakultetet og Musikkhøyskolen. Dette gir Menighetsfakultetet en ny «fasade» og sterkt forbedret utemiljø, men fører på den annen side til dårligere parkeringsforhold omkring fakultetets bygg.

Kontaktvirksomheten

Informasjonsavdelingen har også i 1989 hatt en vanskelig bemannings-situasjon. Informasjonssjef Vigjorn Matre som var sykmeldt fra 8. februar 1988, sa opp sin stilling med virkning fra 31. oktober 1989. Avdelingen har derfor i lange perioder av 1989 måtte finne midlertidige løsninger for å dekke stillingene ved avdelingen.

Landssekretær Trond Solvang var konstituert som informasjonssjef frem til 1. november, da han ble kallet og ansatt som ny informasjonssjef. Cand. theol. Arnfred Lunde, og de pensjonerte proster Sverre Magelssen og Birger Mathisen har i lange perioder fungert som landssekretærer på deltidsavtaler.

I hele 1989 har det vært utført et aktivt studentrekrutteringsarbeide, spesielt på det lokale plan og da i første rekke overfor de videregående skolene og ungdomsgruppene. I løpet av juli/ august deltok informasjonssjefen på flere ungdomsleirer og festivaler med sikte på studentrekruttering. Flere MF-studenter har også deltatt ved lokale leirer for å informere om studietilbudet ved fakultetet.

Det har vært arbeidet jevnt og målrettet gjennom hele året for å motivere menigheter og enkeltpersoner til aktivt medansvar for MF. Spesielt har det vært satset på å presentere saklig og informativt materiale som synliggjør MFs viktige funksjon som hele kristen-Norges utdanningssted. Lys og Liv ble i 1989 gitt ut i nytt format og med en modernisert layout. Antall nummer er nå fastsatt til 6 nr. pr. år. Omleggingen har gitt muligheter for mere stoff og bedre presentasjon.

En uke i midten av oktober ble all undervisning stanset slik at lærerne kunne delta i innsamlingsaksjonen for nedbetaling av gjelden. Aktivitetene var konsentrert om bispedømmene Møre, Bjørgvin, Stavanger og Agder. Samtlige menigheter i landet ble tilskrevet med oppfordring til å støtte MF, og de fikk tilsendt materiell til utdeling etter gudstjenesten. Aksjonen gav et nettoresultat på kr. 400.000.- og dette beløp ble nyttet til nedbetaling av gjeld. Aksjonen førte også til at MF fikk flere hundre nye givere. Samlet i 1989 er det 321 nye som er blitt med i MFs ordning «fast givertjeneste».

Informasjonsavdelingen utarbeidet i løpet av året en omfattende kompetansekatalog der alle lærerne er presentert med sine fagområder og sin kompetanse. Kompetansekatalogen ble distribuert til samtlige prostikontakter, 213 redaksjoner for riks- og lokalaviser, pressebyråer og NRKs 17 distriktkontorer, samtlige relevante redaksjoner i NRK og en rekke andre personer og instanser innen kirke og organisasjonsliv. Mange av MFs lærere har vist et svært positivt mediaengasjement gjennom hele perioden.

Det var spesielt i siste halvdel av

1989 vært satset aktivt og målrettet på en god og gjensidig kontakt med MFs 89 prostikontakter, samt MFs 110 foreninger. Ansatte ved informasjonsavdelingen og lærerne har hatt betydelig flere reisedøgn i 1989 enn i 1988.

To nye tiltak for å bedre kontaktvirksomheten og den indre kommunikasjon har vært prøvd i 1989. I september ble alle tidligere informasjonsmedarbeidere invitert til en «rundebordskonferanse» om kontaktvirksomheten. I oktober ble alle ansatte og studenter invitert til «MFs spørretime», der dekanus og direktør svarte på en rekke spørsmål og der alle avdelingslederne var disponible som resuspersoner. Begge tiltak var nyttige og ga positive erfaringer.

Menighetsfakultetets studentkor har hatt et godt år med meget godt og variert repertoar. I tillegg til stor reiseaktivitet og en rekke konserter i 1989, utav koret også en «Lovsangkassett». Koret har skiftet både dirigent og akkompagnatør i løpet av året. Hanne B. Sødahl var dirigent frem til sommeren og da overtok Grethe Hasselgård dirigentoppgaven. Rose Iren Overøye var akkompagnatør i våsemesteret og ble avløst av Thor M. Halvorsen i høstsemesteret.

Konklusjon

Etter styrets vurdering har 1989 vært et godt arbeidsår ved fakultetet. Året har vært preget av store og viktige utredningsarbeider, en vellykket introduksjon av den nye studieordningen og en merkbare bedring i fakultetets økonomiske situasjon.

To omfattende innstillinger om Menighetsfakultetets fremtid er overlevert styret i løpet av året. Det gjelder innstillingen fra styringsgruppen «MF frem mot år 2008» og innstillingen «Personell og struktur» fra organisasjonsutvalget. Begge disse innstillingene omhandler vesentlige vurderinger i forbindelse med MFs fremtid, og de vil kreve stor innsats både fra Forstanderskapet, styret og de interne rådsorganer på MF når de skal følges opp av vedtak og gjennomføring i de kommende år.

I innstillingen «MF frem mot år 2008» er det lagt ned et stort og viktig arbeide med å definere MFs «Bærende ideer» som et grunnlag for fremtidig virksomhet. Videre er det lagt frem forslag både til en kortsiktig og en langsiktig «Handlingsplan» for MFs utvikling i årene frem mot 100-års jubileet 2008.

Innstillingen «Personell og struktur» er bl.a. et svar på spørsmålene

Studentkoret mens Hanne Sødahl var dirigent.

vedrørende personalansvaret på MF som fulgte etter behandlingen av personalsaken i 1987. Etter oppdrag fra styret har imidlertid organisasjonsutvalget fått en mer omfattende oppgave med å vurdere hele fakultetets struktur. Utvalget har derfor i sin innstilling lagt frem forslag til en fullstendig revisjon av MFs grunnregler.

Styret har, som et første skritt i behandlingen av de to innstillingene, vedtatt å legge dem frem for forstandskapet til orientering som et grunnlag for samtale. Styret vil senere legge stor vekt på å komme frem til en mest mulig hensiktsmessig arbeidsform for det videre arbeidet.

Undervisningsmessig var året 1989 preget av pionérinnsatsen for gjennomføringen av den nye studieordningen. Både semesteremnet i nyere teologi (SNT), sommervikarjeningen (SVT) og semesteremnet i praktisk teologi (SPT) ble gjennomført for første gang og med et meget tilfredstillende resultat. Det står en del om dette i de vedlagte årsmeldinger fra dekanus og fungerende rektor ved praktikum, og styret viser til deres uttalelser når det gjelder praktiske sider ved ordningen. Styret håper for sin del at den nye ordningen kan bidra til å gi en bedre utdanning, samtidig som den kan gi en bedre oppfølging av den enkelte student. Dette vil i sin tur kunne motvirke det store frafallet fra studiet som tidligere oversikter har vist.

Det er også styrets håp at den nye studieordningen kan virke positivt på rekrutteringen til studiet og på kontakten mellom MF og menighetene. Innsatsen bør nå konsentreres om å justere utbyggingen av SNT, SVT og SPT og å fullføre omleggingen av teologistudiet på 2. avdeling.

Den økte statsstøtten som fulgte etter at de nye bestemmelsene i Privatskoleloven ble gjort gjeldende

fra og med 1989, unntatt for Praktikum, førte til en merkbar bedring i fakultetets likviditetssituasjon. Styret valgte å holde tilleggsbevilgningen på kr. 1,9 millioner utenfor årsbudsjettet og dette innebar en fortsatt stram utgiftsramme for virksomheten. Styret oppnådde derved et tilsiktet årsresultat ved at feriepengene med tilhørende arbeidsgiveravgift, kunne avsettes ved årsskiftet, mens det ved tidligere årsoppgjør har vært angitt som en fordring i balanseregnskapet. I tillegg til den økte statsstøtten førte også økte gaveinntekter og ekstrainnsamlingen til nedbetaling av gjelden til et gledelig overskudd i regnskapet. En personlig gave på en halv million kroner like før jul medvirket til det gode årsresultatet.

De testamentariske gaver settes nå av til et eget fond som ved utgangen av 1989 er kommet opp i over en million kroner. Dette gir styret en større økonomisk handlingsfrihet enn tilfellet har vært tidligere.

Professor Edvin Larsson var en av dem som profilerte MF utad, her som fagdommer i «Kvitt eller dobbelt».

Styret har med tilfredshet registrert at lærernes engasjement i den offentlige debatt er økende. Det er styrets håp av den nye kompetansekatalogen og den økte innsatsen fra informasjonsavdelingen, kan medvirke til at fakultetet ofte-

re er med på å fastsette «dagsorden» for mediavirksomheten, og ikke bare fungerer som «brannslukker» i presse og andre massemedia. Det er av avgjørende betydning for MFs fremtid at de standpunkter fakultetet står for i teologiske og etiske spørsmål blir klart og entydig presentert både i kirke- og samfunnsdebatten. Her vil det arbeidet som å er gjort med utformingen av MFs bærende ideer være til stor nytte.

Styret vil til slutt uttrykke sin store taknemlighet over den store innsats som gjøres av alle ansatte ved fakultetet. Styret vil i tillegg rette en takk til de som har deltatt i det omfattende utredningsarbeidet i 1989 og alle som har båret ekstra byrder i forbindelse med innføringen av den nye studieordningen. Styret vil også i år takke alle ansatte og studenter for stor innsats i kontaktpirksomheten og alle MFs givere og forbedere for omsorg og gaver.

La oss sammen takke for det året som er gått og be for Menighetsfakultetets lærere, administrasjon, studenter, MF-venner og alle som gjør en innsats i de styrende organer.

Jens-Petter Johnsen
leder

Finn Andersen
nestleder

Vigdis Rø Berntsen
medlem

Gunn-Bjørg Wisloff
medlem

Svein Granerud
medlem

Erling Servan
direktør

Utdrag av årsmeldingen 1989 fra dekanus

(Omfatter også teoretikum og Institutt for Kristendomskunnskap)

STUDENTTALL	01.11.1989	(01.11.1988)
Teologi	217	(205)
Kristendomskunnskap	239	(237)
Praktikum	31	(27)
Kateketseminaret	5	(6)
	492	(475)

Dekanus

1989 I – II: Professor Magne Sæbø. Prodekanus: Professor Edvin Larsson.

Lærerpersonalet og undervisningsadministrasjonen

Følgende har sluttet:

Professor Anders Jørgen Bjørndalen (død 9. jan. 1989), professor Axel Smith (ved oppnådd pensjonsalder), førstelektor Helge S. Kvanvig (etter søknad).

Følgende har begynt:

Studieveileder Berit Basmo Kvindaland.

Forskningsterminer:

1989 I: Professor Torleiv Austad, professor Hans Kvalbein, førstelektor Oskar Skarsaune, fakultetslektor Per Karstensen.

1989 II: Professor Ivar Asheim og førstelektor Arvid Tångberg.

Lengre permisjoner:

1989 I – II:

Fakultetslektor Geir Sørebo, prestetjeneste, og professor Tore Wigen, prestetjeneste fra 1. mars.

1989 II:

Førskolelektor Oskar Skarsaune, vitenskapelig oppdrag.

Kompetanse

Fakultetslektor Arild Romarheim

er etter bedømmelse gitt opprykk til stilling som førstelektor.

Førskolelektor *Brynjar Haraldsø* er på grunnlag av bedømmelse gitt opprykk til personlig professorat i kirkehistorie.

Rådene

Lærerrådet: 12 møter, 108 saker.

Fakultetsrådet: 7 møter, 82 saker.

Teoretikumsrådet: Leder 1989 I–II: Førskolelektor Kjell Olav Sannes. 9 møter, 64 saker.

Teoretikums lærermøte: 9 møter, 36 saker.

Instituttrådet: Leder 1989 I: Førstelektor Helge S. Kvanvig, leder. 1989 II: Professor Hans Kvalbein. 8 møter, 49 saker.

Instituttets lærermøte: 11 møter, 65 saker.

Faste utvalg og komiteer i arbeid

Fakultetets faste underutvalg:

Fakultetets arbeidsutvalg: Leder: dekanus. 3 møter, 62 saker. Grunnreglenes paragraf § 11 siste ledd fastsetter at *Fakultetsrådet kan nedsette et arbeidsutvalg som består av representanter for ansatte og studerende i fakultetsrådet.* Fakultetsrådet vedtok 10.02.1989, sak 41/89 av AU/FR skulle bortfalle som fast møte, men innkalles ved behov. AU/FR har ikke vært innkalt siden.

Budsjettutvalget: Leder 1989 I–II: Undervisningsleder Birger Henrik Fossum. Utvalget har hatt 3 pleningsmøter i arbeidet med konferanser og arbeidsmøter.

Lærerrådets faste underutvalg:

Stipendkomiteen

Leder 1989 I: Fakultetslektor Per Karstensen. Leder 1989 II: Førstelektor Martin Synnes. 5 møter, 25 saker.

Undervisningsleder Birger Henrik Fossum og dekanus Magne Sæbø.

Mens det er forholdsvis liten interesse blant studentene for stipendopphold i utlandet, er det stadig økende økning til MF's stipend fra utenlandske studenter. I 1989 har det i studiemiljøet vært 1 MF-stipendiat fra USA, i vårsemesteret 4 vest-tyske studenter med ulik formell tilknytning til MF, i høstsemesteret 5.

Det var 34 søkere til MF's studentstipend av legatmidler og 27 søkader innen fristen til professor Hallesbys og hustrus legat. Av budsjettmessige hensyn ble det ikke delt ut kandidatstipend i 1989. En søkte om kandidatstipend våren 1989, ingen om høsten.

Etterutdanningsrådet

Leder: førstelektor Tor Johan S. Grevbo. 3 møter, 12 saker.

Den stramme bemannings-situasjonen har heller ikke i 1989 gjort det mulig å fremme nye initiativ i etterutdannings-sammenheng. Formannen i ER er foreslått og oppnevnt til fakultetets representant i Presteforeningens nasjonale nettverk for presters etterutdanning.

Biblioteksutvalget: Leder: 1989 I-II: Fakultetslektor Reidar Hvalvik. 4 møter, 14 saker.

Andaktsutvalget: Leder: Studentpresten. Øvrige medlemmer: Studentene Ole Bekkelund (1989 I), Signe M. Kvåle (1989 II) (teologi) og Tom Ofrim (1989 I) Helge Smemo (1989 II) (kristendoms-kunnskap), førskolelektor Martin Synnes, informasjonssjef Trond Solvang og studentpresten. 5 møter, 20 saker.

Åpen post på onsdager har vært gjennomført med ringforelesninger om folkekirken våren 1989, i tillegg til den mer tradisjonelle formen for «Åpen post» med forskjellige temaer. Seks forskjellige temaer er blitt tatt opp ved disse samværene.

Professor Ernst Baasland, MF's på-troppende dekanus.

«Læringsmiljøet må være godt dersom MF fortsatt skal være et ressurssted for kirke- og organisasjonslivet», sier Ernst Baasland.

(Foto: Trond Solvang)

Det åndelige liv på «huset»

I løpet av året har vi merket en ny giv når det gjelder å gi bønner en sentral plass mellom studentene. To nye studenter har betydd mye i dette arbeidet, og disse utgjør for tiden et «bønneutvalg» under Andaktsutvalget – sammen med studentpresten. De har nedlagt mye arbeid i å motivere medstudenter til å samles i bønnegrupper. De har vært drivende krefter bak to inspirasjons-samlinger om bønn i MF's kapell og bønnnatten på huset 3.–4. november. Vi er takknemlige for dette initiativ og for den betydning det har for studentene, miljøet og huset som helhet.

Viktige saker fra rådene og undervisningsadministrasjonen

Rådsstrukturen ved fakultetet

Dekanus la høsten 1988 fram et forslag til ny organisasjonsstruktur.

Forslaget ble drøftet i Fakultetsrådet 10.04.1989, som sendte saken tilbake til dekanatet til videre bearbeidelse. Samme dag oppnevnte imidlertid styret det såkalte Organisasjonsutvalget. En valgte da å la saken i bero i påvente av innstillingen fra utvalget. Den ble mottatt i Fakultetsrådets ekstraordinære møte 27.11.1989 og i Lærerråd samme dag. Begge råd fattet vedtak om å forberede en uttalelse.

Et forslag fra det ekstraordinære motet 27.11.1989 og i Lærerråd samme dag. Begge råd fattet vedtak om å forberede en uttalelse.

Et forslag fra det ekstraordinære Fakultetsråd 27.02.1989 om å utrede forholdet mellom seminarene nærmere ble også lagt til side i påvente av en mer generell struktur-debatt.

Presteutdanning i Tromsø?

Saken ble reist av Nord-Hålogaland bispedømmeråd i 1988, og var til behandling i fakultetsrådet 29. mai 1989. I et brev av 26. sept. 1989 la MF fram en skisse til en løsning. I sitt svar av 3. nov. 1989 uttrykte arbeidsgruppen i Tromsø stor tilfredshet over forslaget, som ble oversendt til Universitetet i

Tromsø til nærmere vurdering.

På søknad fra dekanus til Kirkens Landsforbund ble det bevilget kr 10.000,- til sekretærhjelp for MF i arbeidet med saken.

Nye studieplaner

Instituttet utarbeidet i 1989 ny plan for mellomfagstillegget i kristendomskunnskap. Den ble sluttbehandlet i Fakultetsrådet 13. november. Rådet behandlet samme dag plan for prøve i gresk for filologer (hovedfagsstudenter) og justeringer i planen for II. avdeling av teologisk embetseksamen, ny ordning.

Andre saker

Av andre saker kan nevnes at Fakultetsrådet anbefalte 13. november overfor styret at fakultetet sluttet seg til Norplus-avtalen om utveksling av lærere og studenter mellom universitetene i Norden, og at Undervisningslederen i november deltok på en konferanse om presteutdanning ved Universitetet i Uppsala og har i året 1989 deltatt i en veilder-gruppe for personalledere på Lovisenberg.

Tilretteleggelse av ny II. avdeling av teologistudet

En komite under teoretikumrådet arbeidet våren 1989 med forberedelse av ny II. avd. av det teologiske studiet. Komiteen hadde en rekke høringer og framla en foreløpig innstilling til TR 8. mai og en endelig innstilling til TR 30. oktober. Flere justeringer av ordningen for II. avd. ble så vedtatt av TR og FR. Justeringene tar generelt sikte på å fremme tverrfaglighet i studiet på II. avd., som samtidig skal gi fordypelse i enkelte disipliner og en teologisk helhetsforståelse. Et seminar i bibelteologisk metode og et tverrfaglig seminar blir således nå obligatorisk i løpet av II. avdelingsstudiet.

Undervisningen

Gjesteforelesninger

1989 I: Professor em. O. G. Myklebust. Pastor Simon Chow, Hong Kong. Professor dr. Zecharia Kallai, The Hebrew University of Jerusalem.

1989 II: Professor Birger Gerhardsson, Uppsala, som i forbindelse med et to-dagers besøk ved MF både holdt gjesteforelesning og ledet et seminar.

Etterutdanning

Etterutdanningskurs for lærere i den videregående skolen 2.-5. januar. Tema: «Jorden i miljøkrisens tidsalder». 74 deltakere. Felles faglig dag for lærere i den videregående skolen 12. februar. Tema: «Gudsbilder og Bibelens Gud». ca. 20 deltakere.

Etterutdanningskurs for prester, andre teologer og kateketer 12.-15. juni 1989. Tema: «Folkekirken som Jesu Kristi kirke». 63 deltakere.

Dagssaeminar for lærere i grunnskolen i forbindelse med Østlands lærerstevne 27. oktober. Tema: «Kristent perspektiv på økokrisen». 85 deltakere.

Videreutdanning

1989 I: Forskerseminar i faget Det

Nye testamentet ved professor Edvin Larsson. 1989 II: Bibelvitenskapelig forskerseminar ved professorene Edvin Larsson og Magne Sæbø.

Grunnutdanning

Undervisningstilbudet er gjørgitt etter forelesningskatalogen for 1989 I (nynorsk) og 1989 II (bokmål).

Våren 1989

I. avdeling, ny studieplan (1987)

2. og 3. semester etter ny studieplan Sjå: Kristendomskunnskap grunnfag.

4. semester etter ny studieplan: Semesteremne i nyare teologi.

Undervisning etter eigen plan ved Professor Baasland (NT), rektor Skjevesland (PT), førstelektorane Engelsviken (MV), Grevbo (PT) Sannes (ST) og Schumacher (KH) og fakultetslektorane, Mogstad (RP), Rormarheim (RV), Sandvei (gresk), Thorbjørnsen (ST) og Weyde (GT), studentprest Modalsli (PT) og sokneprest Ole D. Hagesæther (PT).

II. avdeling

Temadag onsdag 8. mars: «Evan-gelisering i folkekirken».

Glimt fra etterutdanningskurset i januar: Erik Damman og Arild Romarheim.

Det gamle testametet

Bibelteologiske grunnsprøsmål, Forelesning ved Magne Sæbø. *Salmane*, førelesing ved Arvid Tångberg

Tekster til gudstjenestens historie forelesning ved Karl William Weyde.

Deuterotesaja, Førelesning ved Arvid Tångberg.

Irsaelts historie og arkeologi, seminar ved Arvid Tångberg.

Det nye testamentet

Johannesevangeliet, førelesning ved Edvin Larsson.

Paulinsk bibelteologi, førelesning ved Edvin Larsson.

Kolssarbrevet, førelesning 2 timer for veka ved Ernst Bassland.

Jakobs brev, førelesning ved Ernst Baasland.

«Undera i Det nye testamentet (Markus – Paulus – Acta) med hovudvekt på Markus-tekstar»

Førelesning ved Martin Synnes.

Kyrkjehistorie

«Teologien og den moderne kulturutviklinga», førelesning ved Jan Schumacher.

Kyrkje og stat i Noreg frå reformasjonen til våre dagar, seminar ved Bernt T. Oftestad.

Prekenhistoriske tema, Seminar ved Jan Schumacher.

Kyrkje og skule i Noreg, førelesning ved Brynjar Haradsø.

Systematisk teologi

Skriften og hermenevtikk, seminar ved Lars Østnor (saman med hovudfag).

Hovudpunkt i dogmatikken: Gudsløve, skapningsteologi og menneskesyn, førelesning ved Kjell Olav Sannes.

Krig og fred, seminar ved Ivar Asheim.

Politisk etikk, seminar ved Ivar Asheim.

Religionsfilosofiske hovudproblem: Gudsbildet, førelesning ved Tore Wigen.

Teologisk ensyklopedi, seminar ved Jan-Olav Henriksen.

Institutt for kristendomskunnskap

Temadag for instituttet torsdag 9. mars: «Etikk og sjelesorg» (Fokusering: Seksualitet).

Grunnfag

Mosehøkene og Salmane, Førelesning ved Helge S. Kvanvig. *Romarbrevet*, førelesning ved Reidar Hvalvik.

Dogmatikk, førelesning ved Lars Østnor.

Organiserte studentseminar i faga Det gamle testamentet, Det nye testamentet og systematisk teologi ved Martin Synnes, Klare Myhre, Jofrid Wiik, Harald Hegstad og Kjell Arne Morland.

Norsk kyrkjehistorie og allmenn kyrkjehistorie frå nyare tid, førelesning ved Oskar Skarsaune.

Konfesjonskunnskap, førelesning ved Brynjar Haraldso.

Religionspedagogikk, førelesning ved Svein Olaf Thorbjørnsen.

Metodikk, innføringsforelesningar ved Aasmund Dale, seminar ved Solveig Rinde, Solveig Heier Johansen, Bjørn Gjefsen, Bjørn Myhre, Laila Riksaasen Dahl og Marit Rypdal.

Mellomfag

Gamaltestamentleg bibelteologi og hermenevtikk, seminar ved Helge S. Kvanvig.

Profeti og apokalyptikk, seminar ved Klara Myhre.

Paulinsk teologi, seminar ved Jofrid Wiik.

Kyrkjetanken Det nye testamentet, seminar ved Martin Synnes.

Dåpen, seminar ved Lars Østnor.

Seksualetikk, seminar ved Axel Smith.

Nyare norsk kyrkjehistorie (1800–1950), førelesning ved Vidar Haanes.

Misjonshistorie, seminar ved

Tormod Engelsviken.

Moderne religiøse straumdrag, seminar ved Arild Romarheim.

Religionane og kristendomen, førelesning ved Arild Romarheim.

Hovudproblem i religionspedagogikken, seminar ved Sverre D. Mogstad.

Den kristne grunntanken i norsk skole, førelesning ved Sverre D. Mogstad.

Hovudfag

Oppgåvekurs, ved Axel Smith.

Galatarbrevet, førelesning ved Reidar Hvalvik.

Utanombibelske tekster, seminar ved Reidar Hvalvik.

Skriftsyn og hermenevtikk, seminar ved Lars Østnor.

Naturettikk, seminar ved Ivar Asheim.

Høsten 1989

Temadag 4. okt.: «Er det sent på jorden? Endetiden og Jesu gjenkomst».

I. avdeling, ny studieplan

Filosofihistofien sett i teologihistorisk lys, førelesning ved Bernt T. Oftestad.

Bibelkunnskap, førelesning ved Edvin Larsson, Klara Myhre, Bjørn Helge Sandvei og Jofrid Wiik.

2. og 3. semester ifølge studieplanen, se grunnfag.

5. semester ifølge studieplanen: Semesteremne i Praktisk Teologi.

Undervisningsperiode 3.10. – 3.11, institusjons- og organisasjonsperiode 6.11 – 1.12. Eksamensperiode 4.12. – 8.12. Hebraisk-kurs 11.12. – 14.12.

Hebraisk, intensivkurs ved Anders Aschim.

Gresk, gruppeundervisning ved Bjørn Helge Sandvei.

Latin, førelesning ved timelærer Anne Katrine Frihagen.

II. avdeling

«Litteratur og teologi» seminar

ved førskolelektor Jan Schumacher i samarbeid med fakultetslektor Sverre D. Mogstad.

1. avsnitt

Det gamle testamentet

Genesis, seminar ved Magne Sæbø.

Jesaja 1, forelesning ved Karl William Weyde.

Innledning og Israels historie, forelesning ved Karl William Weyde.

Eksegetisk metode forelesning ved Karl William Weyde.

Det nye testamentet

Jesu etterfølgelse ifølge evangeliene, forelesning ved Edvin Larsson.

Dåpstekster hos Paulus, forelesning ved Edvin Larsson.

«Rettsferdighet» og «Frelse» i Romerbrevet, forelesning ved Ernst Baasland.

Jesu liknelser, forelesning ved Ernst Baasland.

Johannes Åpenbaring forelesning ved Martin Synnes.

Efesebrevet, forelesning ved Martin Synnes.

2. avsnitt

Kirkehistorie

Dogmehistorien fra og med middelalderen, forelesning ved Jan Schumacher.

Bibelsyn og bibelbruk fra 1500-tallet til 1800 forelesning ved Bert T. Oftestad.

Salmehistorie, seminar ved Jan Schumacher.

Norske misjonsmarkers historie, forelesning ved Tormod Engelsviken.

Kirkefromhet og vekkelsesfromhet i Norden 1800-1914, forelesning ved timelærer Arne Bugge Amundsen.

Systematisk teologi

Bonnens teologi, seminar ved Torleiv Austad.

Prolegomena til dogmatikken, seminar ved Torleiv Austad.

Kirke- og embedsteologi, seminar ved Kjell Olav Sannes.

Bibelbruk i etikken, forelesning og seminar ved Lars Østnor

«Liv og død», seminar ved Svein Olaf Thorbjørnsen.

Religionsfilosofi, forelesning ved timelærer Peder Gravem.

Institutt for kristendoms-kunnskap

Temadag 28. september. «Kristent perspektiv på øko-krisen».

Grunnfag

Gammeltestamentlige tekster. De historiske bøker og profetene, forelesning ved Jofrid Wiik.

Matteusevangeliet, forelesning ved Hans Kvalbein.

Etikk, forelesning ved Svein Olaf Thorbjørnsen.

Allmenn kirkehistorie, forelesning ved Brynjar Haraldsø.

Dogmatikk, forelesning ved Lars Østnor.

Religionsvitenskap, forelesning ved Arild Romarheim.

Det organiseres studentseminarer 9 ganger i fagene Det gamle testamentet, Det nye testamentet og Systematisk teologi ved Ernst Baasland, Helge S. Kvanvig, Reidar Hvalvik, Klara Myhre, Svein Olaf Thorbjørnsen, Jofrid Wiik, Harald Hegstad, Kjell Arne Morland Terje Stordalen og Gunnar Heiene.

Mellomfag

Gammeltestamentlig bibelteologi og hermeneutikk, seminar ved Helge S. Kvanvig.

Paulinsk teologi, seminar ved Klara Myhre.

Troslærens grunnlagsproblem eller Dåpen, seminar ved Kjell Olav Sannes.

Problemstillinger i aktuell livssynsdebatt, seminar ved Axel Smith.

Konfesjonskunnskap, seminar ved Brynjar Haraldsø.

Moderne religiøse strømninger, seminar ved Arild Romarheim.

Hovedproblemer i religionspedagogikken, seminar ved Sverre D. Mogstad.

Den kristne grunntanken i norsk skole, seminar ved Sverre D. Mogstad.

Hovedfag

Tekster fra Lukas-evangeliet, forelesning ved Hans Kvalbein.

Metode- og oppgavekurs, seminar ved Reidar Hvalvik.

Skapertanken i GT og NT, bibelteologisk forelesning ved Reidar Hvalvik.

Skapertro og Gudstro seminar ved Lars Østnor.

Religionsfilosofi, forelesning ved timelærer Peder Gravem.

Religionspedagogikk, forelesning og seminar ved Sverre Dag Mogstad.

Teologi og litteratur, seminar ved Jan Schumacher og Sverre Dag Mogstad.

Gresk, seminar ved Bjørn Helge Sandvei.

Professor Torleiv Austad med en gruppe studenter for Aksjon MF-Norge Rundt.

Eksamener

Teologisk embetseksamen

Avlagte prøver

I. avdeling, gammel ordning I

Ordinær prøve:	1989 I	1989 II
Gresk I	18	4
Gresk II	4	18
Hebraisk I	3	17
Hebraisk II	16	4
Latin	14	13
Det gamle testamentet	4	5
Det nye testamentet	12	7
Kirkehistorie m/misjonskunnskap	2	2
Systematisk teologi m/religionspedagogikk	17	1
Religionshistorie	9	0

Utsatt og ny prøve:

Latin	1	–
Det nye testamentet	1	–

I. avdeling, ny ordning:

Semesteremnet i nyere teologi (SNT)	42	
Semesteremnet i praktisk teologi (SPT)		41

Ny prøve SNT:	2	
---------------	---	--

II. avdeling:

Det gamle testamentet	28	13
Det nye testamentet	16	12
Kirkehistorie	19	10
Systematisk teologi	23	8
Spesialavhandlinger	19	10

Ny prøve:

Kirkehistorie	1	1
Systematisk teologi	1	2

KRISTENDOMSKUNNSKAP

Avlagte prøve	1989 I	1989 II
Grunnfag	67	42
Mellomfag	24	18
Hovedfag	2	–

Eksterne sensorer, teologi

Biskop Halvor Bergan, professor Gunnar Breivik, prost Ingemann Ellingsen, sokneprest Terje Ellingsen, res. kap. Jan Gossner, førsteamanuensis Dag Hallén, amanuensis

sis Ove Conrad Hanssen, førsteamanuensis Sigmund Harbo, rektor Kai Ingolf Johannessen, akademilektor Gunnar Jonstad, professor Ebbe Egede Knudsen, professor Egil Kraggerud, førsteamanuensis

Steinar Moe, førsteamanuensis Olav Myklebust, førsteamanuensis Dagfinn Rian, sokneprest Bjørn Sandvik, amanuensis Elling Sivqveland, førsteamanuensis Per Øverland, sokneprest Sigud Vengen.

Eksterne sensorer, kristendoms-kunnskap

Lektor Tjostolv Elsbutangen, akademilektor Gunnar Jonstad, professor Otto Krogseth, førsteamanuensis Steinar Moe og førsteamanuensis Dagfinn Rian.

Vitenskapelige oppdrag. Lærernes vitenskapelige forfatterskap

Internasjonalt

GT-prosjekt ved MF

Fra 1. juli 1989 fikk professor Magne Sæbø støtte fra NAVF til et nytt prosjekt, kalt «Hebrew Bible/Old Testament. The History of its Interpretation», som han tok initiativet til i begynnelsen av 80-tallet. Det dreier seg om et forskningsprosjekt som ved et internasjonalt team av gammeltestamentlige (og delvis kirkehistoriske) forskere har til mål å skrive en helt ny fremstilling (i tre bind) av studiet, særlig tolkningen og forståelsen, av Det gamle testamentet gjennom tidene (for en nærmere presentasjon se Lys og Liv 2/1989). NAVF's støtte består for det første i ansettelsen av en prosjektassistent (tiv. ass.), for det andre ved bevilgning til innkjøp av datautstyr for å bygge opp en databank for prosjektet. Innkjøpet er gjort i samarbeid med fakultetet, som i sin tid får overta det, og som for øvrig får 14 % overhead av NAVF i prosjektperioden.

Kommentarer til ulike forhold

Tilgang til studiet

Hosten 1989 meldte deg seg flere enn forutsatt til grunnfagsstudiet i kristendoms-kunnskap, og det

måtte opprettes en ekstra seminar-gruppe for å få plass til alle nye studenter.

Fra høstsemesteret 1987 alle som ikke hadde forutgående utdanning i kristendomskunnskap, innskrevet som grunnfagsstudenter ved Institutt for kristendomskunnskap. Den formelle tilgangen på teologistudenter ble derfor midlertidig sterkt redusert. Våren 1989 begynte ca. 40 studenter på Semesteremnet i Nyere teologi (SNT). I tillegg begynte noen få på teologistudiet etter 1972-ordningen. Tallet på teologistudenter økte dermed noe fra 1988 til 1989.

Erfaringer med ny studieordning for teologi

Den nye studieordningen for teologi bygger studiet opp over kristendomskunnskap grunnfag. I 1989 begynte de første studentene på de nye delene av selve teologistudiet: Semesteremnet i nyere teologi (SNT) i vårsemesteret Sommervikartjenesten (SVT) og endelig Semesteremnet i praktisk teologi (SPT) i høstsemesteret.

Erfaringene med disse nye elementene er gode så langt. SNT i vårsemesteret virket motiverende og tjenesteforbedende. Sommervikartjenesten var en positiv erfaring for studenter, veiledere og menigheter. Den ble forøvrig også gjenstand for positiv presseomtale. Semesteremnet i Praktisk teologi høsten 1989 gav anledning til etterarbeid og refleksjon. Alt tyder på at dette studieåret virker motiverende til fortsatte teologistudier for studentene. Samtidig er en blitt klar over at noen deler av den nye ord-

ningen må vurderes på nytt; det gjelder særlig de innledende språkkursene i gresk og hebraisk samt visse sider ved sommervikartjenesten.

Avsluttende kommentar

I det forløpne år har det – ikke uvanlig – vært diskusjon om Det teologiske Menighetsfakultet, både utenom fakultetet, i media, og på fakultetet. I begynnelsen av året var det en debatt i Vårt Land, utløst av to artikler ved en av fakultetets lektorer; betydningen av debatten ble viktigst innad på fakultetet hvor bl.a. dekanus i samarbeid med SU innkalte til et allmøte for studenter og lærere samt andre ansatte for å samtale om undervisningen og fellesskapet ved fakultetet. Tiltaket ble i neste semester fulgt opp med MFs «spørretime» ved direktør og dekanus. Det hele har styrket en åpnere kommunikasjon og dermed det felles liv ved fakultetet. Videre var det i juli en avisdebatt om fakultetets opptaksregler – hvor endog Kirkestatsrådets personlige sekretær grep inn. Alt sammen viser at fakultetet, dets ordning og virksomhet, er omfat-

tet med stor oppmerksomhet og interesse; uten å underkjenne kritikken er det god grunn til å se noe verdifullt i dette, særlig om en sammenholder det med Elie Wiesels kjente ord om at «det verste av alt er likegyldigheten».

Av større betydning for fakultetet på lengre sikt er likevel de internt initierte og delvis selkritiske undersøkelser av såvel fremtidsmålene for «MF frem mot år 2008» som mer spesielt av fakultetets organisasjon og rådsstruktur, slik det kommer til uttrykk i to innstillinger fra styre-oppnevnte utvalg.

Det som til sist teller aller mest er imidlertid ikke den mer eller mindre oppsiktsvekkende debatt, selv om den kan ha en god og nyttig effekt, men den daglige og kontinuerlige undervisning og forskning hvor fakultetets lærere gjør en viktig gjerning for teologi og kirke, i det stille.

Birger Henrik Fossum
undervisningsleder

Magne Sæbo
dekanus

Dekanus og informasjonssjefen med internasjonale gjester.

Utdrag fra årsmelding for 1989 fra rektor ved det praktisk-teologiske seminar

Styret for Menighetsfakultetets praktisk-teologiske seminar har hatt 3 møter og behandlet i alt 8 saker.

Følgende saker kan spesielt nevnes: Praktikumslektorenes årsmålsansettelse/forlengelse av kallsperiode.

Søknad om opptak på praktikum for personer uten teologisk embets-eksamen.

Forskningstermin for rektor Olav Skjevesland våren 1990.

Undervisning og øvrig virksomhet

Herunder Praktikum gammel ordning med to kull pr. semester, deltagelse i Semesteremnet i Nyere Teologi (SNT) og ansvaret for gjennomføring av Semesteremnet i Praktisk Teologi (SPT).

Lærere og undervisningsemner:

Rektor *Olav Skjevesland* – homilettikk, pastorallære, høymesse-

øvelser, enkeltemner i SNT og SPT, ledelse av PT-gruppe, førstelektor *Tor Johan Sørensen Grevbo* – sjelesorg, pastorale enkeltemner, veilederutdanning, enkelemer i SPT, ledelse av PT-gruppe, fakultetslektor *Tore Kopperud* – liturgikk/hymnologi, pastorale enkelt- emner, gudstjenesteøvelser, koordinerende planarbeid, enkeltemner i SNT og SPT, og fakultets- lektor *Per Karstensen* – kateketikk, høymesse- og kasualiaøvelser, veilderoppfølging, enkeltemner i SPT, ledelse av PT-gruppe. Forskningstermin (6 mndr.) i 1989.

Som timelærere i ett eller begge semestre har følgende vært enga- sjert: stemmebrukslærer *Vera Dah- len* – tale- og sangpedagogiske øvelser, ekspedisjonssjef *Ole Her- man Fisknes* – kirkerett, sokne- prest *Ole D. Hagesæther* – ledel- se av PT-gruppe, sokneprest *Øystein Larsen* – høymesseøvel- ser, studentprest *Ole Jakob Mo-*

dalsli – høymesseøvelser og ledel- se av PT-gruppe, organist *Steinar Moen* – høymesseøvelser og ledel- se av PT-gruppe, organist *Eiliv Ree* – høymesseøvelser og messesang, sokneprest *Ola Rypdal* – kontor- hold, organist, mag. art *Arne Sol- haug* – høymesseøvelser, kasua- liaøvelser, messesang og liturgiske enkeltemner, førstelektor *Martin Synnes* – høymesseøvelser.

Til hjelp med separate undervis- ningsemner, til enkeltstående vi- kartimer, til andaktsopplegget og som eksterbesøkende har en rekke forskjellige foredragsholdere del- tatt, på lønnet såvel som ulønnet basis.

Ekskursjoner er foretatt til Bi- belselskapet, IKO, Kirkedeparte- mentet, Kirkerådet og Prestefore- ningene.

Besøk utenfra ved representan- ter for følgende organisasjoner: Det norske lutherske Indremi- sjonsselskap, Norges KFUK/

Praktikum-lærerne, sett gjennom Pål Kjetil Botvars briller.

KFUM, Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag og Norsk Luthersk Misjonssamband.

Kandidaturene fant sted i tidsrommet fra 11. til 14. mars. De to kull fordelte seg på grupper som besøkte Møre og Tromsø/Finnmark. Tur med Sjømannsmisjonen til Be-Ne-Ty-landene ble arrangert i tiden fra 27. april til 5. mai. I forbindelse med MF's høstaksjon var kandidatene på praktikumstur til Stavanger i tiden fra 19. til 23. oktober, og besøkte bl.a. Det norske Misjonsselskap og Misjonshøgskolen.

Eksamen

Det ble avlagt 15 eksamener etter gammel ordning våren 1989, og 12 eksamener høsten 1989. Muntlig eksamen er partivis avholdt i fagene homiletikk, kirkerett, liturgikk, og pastorallære (våren 1989), og i fagene homiletikk, kirkerett og liturgikk (høsten 1989). **Sensorer:** Biskop Gunnar Lislud, prost Ingemann Ellingsen, prost Gunnar Østenstad og sogneprest Ole D. Hagesæther.

Semesteremnet i praktisk teologi:

Høsten 1989 hadde Praktikum 41 studenter oppe til SPT-eksamen. Eksamen ble avviklet dels som gruppe-eksamen og dels i form av individuell prøve.

Fire grupper arbeidet med en hovedsak sjesorg-oppgave. Fire grupper arbeidet med i en hovedsak liturgikk-oppgave. Oppgavene ble forsvart av samlet gruppe. Den individuelle eksaminasjon hadde hele pensum som prøvingsområde.

Bedømmelsen var, som Praktikum forøvrig, en terskelbedømmelse: Bestått/ikke bestått. Både gruppeeksamen og individuell prøve ble for alle vurdert til Bestått.

Sensorer: Biskop, dr. theol. Halvor Bergan, prost Ingemann Ellingsen, sokneprest, lic. theol.

Terje Ellingsen, res. kap. Sigurd Vengen.

Vitalisering

Praktikum har i 1989 for alvor fått merke følgende av den nye studieordningen, og det er naturlig å vie dette størst oppmerksomhet i det følgende:

Den første gledelige følge som skal nevnes er at praktikumsmiljøet på sett og vis er vitalisert ved tilførsel av så mye tungt og godt mannskap som 41 engasjerte og inspirerte studenter.

Det er ellers en glede at sommervikartjenesten (SVT) har fått et så vellykket forløp, slik det stort sett vurderes av både student og veileder.

Det bør også noteres med glede at eksamensopplegget, som ble kjørt for aller første gang, ble møtt med så stor tilfredshet, ja begeistring (!) av studentene. Når dette nevnes, så er det fordi – så vidt vites – det er første gang det gjennomføres *gruppeeksamen* ved fakultetet, og i alle fall på Praktikum. Resultatene var på mange måter imponerende.

Selv om de ordinære kullene på Praktikum gjennomgående er mindre nå enn før, så blir ufordringene til lærerstaben likevel betydelig større, når det er det samme antall lærere som tidligere, som skal gjennomføre det nye opplegget ved siden av det gamle. Dette vil i praksis si at man til tider har kjørt tre kull parallellt, selv om en del av undervisningen har vært integrert. Løsningen har dels vært betydelig overtimer for de fast ansatte, foruten en god del ekstern hjelp.

På bakgrunn av dette er det forståelig av «Praktikumslærernes arbeidssituasjon» har vært et gjennomsnittlig tema på seminaret i

1989. I vårsemesteret ble det holdt et samrådsmøte mellom styrets formann, direktør, dekanus og Praktikumslærermøte. Her tok man opp en rekke emner, bl.a.: Kompensasjon for veilederutdannelse, veilederoppfølging og økt administrasjon i forb. med den nye studieordningen. Romsprøsmålet (som det er svært aktuelt for Praktikum å få en bedring på) ble også berørt. Det samme ble kirkelige forskningsoppgaver, som det såkalte «ekkleziologiprojektet» er et eksempel på.

Det kan dokumenteres at det i dag er en underdekning på ca. to hele stillinger på Praktikum. Dette reduseres til en fra og med 1990 II, under forutsetning av at Forstandskapet godkjenner styrets vedtak om justert budsjett.

Det er likevel innlysende at Praktikum, i en eller annen form, ikke kan greie seg foruten den faste ordningen med en praksisveileder, som ble invitert høsten -88. To kandidater har hvert sitt år tilrettelagt de mange oppgavene i denne sammenheng på en utmerket måte. At det er en krevende oppgave, også tidsmessig, å skaffe til veie gode veiledere, kan ikke understrekes nok. Men også lærerkrefter er nødvendigvis blitt disponert til veilederoppfølging, og vil i enda større grad blir det i 90-årene.

Som et siste punkt skal nevnes den sak som har vært fremme i den offentlige debatt om Menighetsfakultetets praktikum, nemlig politikernes oppmerksomhet rundt og håndtering av opptaksordningen. Om selve saken er gammel, har den gjennom den senere tids begivenheter utvilsomt fått fornyet aktualitet for mange av våre studerende. Den synes i dag å være hovedårsaken til at enkelte studenter går til Universitetets teologiske fakultet og det praktisk-teologiske **Arsmelding fra praktisk-**

(til side 34)

Utdrag fra årsmelding for 1989 fra fungerende rektor ved kateketseminaret

Kateketseminarets styre har hatt to møter i 1989, ett i vårsemesteret og ett i høstsemesteret. Formann har vært generalsekretær Jens Petter Johnsen.

Våren 1989

Seminaret har hatt 6 ordinære studenter. Undervisningen har stort sett fulgt de vanlige trekk for et vårsemester. Noen eksempler på uketemaer: Religion i videregående skole, Undervisning i tros lære og etikk, Forkynnelse og sjelesorg, Konfirmasjonsemner, Kateketen og skolen, Kommunikasjon, Møte med religioner og livssyn, Arbeid blant barn og unge, Arbeid blant voksne, Pedagogiske og didaktiske emner.

En del av undervisningen har vært felles med praktikum, f.eks. en temadag om misjon, en mediedag, timer om kirkerett. Studentene har deltatt i et etterutdanningskurs og en faglig-pedagogisk dag for lærere i videregående skole – og i to temakurs på IKO om «Bibelen i skolen» og «Andre religioner og livssyn».

Studentene har hatt punktpraksis i videregående skole og 4 ukers menighetspraksis i tillegg til konfirmantundervisning gjennom hele semesteret.

Lærere

De faste lærerne har vært: rektor Aasmund Dale, katekumenatlarer og teologiske emner, og fakultetslærer Marit Rypdal, religionspedagogikk, didaktikk og praksisveiledning.

Følgende kateketer har vært veiledere for studentene i menighetspraksis: Reidun Ask, Høvik, Kåre Bergling, Frogner, Karen

Bjerke Christophersen, Fossum, Inger E. B. Habbestad, Oppgård, Kristin Wright Jacobsen, Ø. Aker, og Anne Marit Rud, Bryn.

Administrasjon

Aasmund Dale måtte p.g.a. sykdom be seg fritatt for arbeidet som rektor, og Marit Rypdal måtte derfor ta det meste av det administrative arbeidet i vårsemesteret. Kontorfullmektig Kirsten Birkeland Findreng har fungert som sekretær.

Høsten 1989

Det har vært 5 deltidsstudenter ved seminaret. Det er blitt innskrevet 1 deltidsstudent. Ytterligere 4 deltidsstudenter har startet studiet og vil bli innskrevet våren 1990.

I hovedsak har undervisningen fulgt det vanlige mønsteret for et høstsemester. Det pedagogiske forkurset gav innføring i følgende emner: Utviklingspsykologi, pedagogisk psykologi, gruppe-

psykologi, didaktikk og pedagogisk idéhistorie.

Uketemaene var: Kateketisk arbeid, katekumenatet, dåpsopplæring, konfirmantopplæring, kristendomsfaget, kristendomsundervisning – barnetrinnet og ungdomstrinnet, høytider og kateketisk arbeid, forkynnelse og sjelesorg, kateketisk arbeid blant funksjonshemmede, pedagogiske og didaktiske emner, kirkerett og kontorhold.

En del av undervisningen har vært felles med undervisningen har vært felles med Praktikum og semesteremnet «Praktisk teologi». Det gjelder undervisning om: Kateket, dåpslæring, konfirmantopplæring, kirkerett og kontorhold.

Seminaret har deltatt i temadager sammen med Teoretikum, Instituttet og semesteremnet «Praktisk teologi» med temaene: Kristens perspektiv på økokrisen, endetiden og Jesu gjenkomst, og evangeliet til det norske folk.

Seminaret har deltatt i kurs og

Fungerende rektor Ashbjørn Hirsch (t.h.) og fakultetslærer Marit Rypdal med noen av studentene ved Kateketseminaret.

seminarer: Bibelen i skolen (arr. IKO), Salmeseminar (arr. Musikkhøgskolen), Adventverksted (arr. KS).

Studentene har vært i praksis. Punktpraksis i barneskolen og ungdomsskolen, ukentlig konfirmantundervisning og 3 uker menighetspraksis.

Lærere

De faste lærere har vært: Asbjørn Hirsch (fung. rektor), pedagogikk, religions-pedagogikk og didaktikk og Marit Rypdal (fakultetslærer), religionspedagogikk, didaktikk og praksisveiledning.

Flere lærere og ansatte ved MF har hatt undervisning, mens andre lærerkrefter har vært hentet utenfra.

Følgende kateketer har vært veiledere for studentene i menighetspraksis: Kristine Aksøy ALveng, Nittedal, Anne Kjersti Holberg Bakke, Rørtvedt, Karen Bjerke Christophersen, Fossum, Inger Elisabeth Brammer Habbestad, Oppegård, og Anne Marit Ruud, Bryn.

Administrasjon

En betydelig del av de faste lærernes tid går med til å administrative oppgaver. Av disse nevnes undervisningsplanlegging, informasjon, forberedelse til og deltagelse i møter, opptak og veiledning av studenter.

Seminaret har fått endel skrivehjelp av kontorfullmektig Kirsten Birkeland Findreng.

Avsluttende kommentarer

Aasmund Dale har vært sykmeldt i høstsemesteret. Asbjørn Hirsch har fungert som rektor. Det har vært interessant og arbeidskrevende, men ikke vanskelig å komme inn i rektorstillingen. Gode fagplaner og et gjennomprøvet opplegg har vært til god hjelp. Et nært og åpent sam-

arbeid med Marit Rypdal har gjort arbeidet lettere.

Studenttilgangen er en spennende side ved Kateketseminaret. Det er særlig i vårsemesteret at det kommer søknader fra nye studenter. I år er det også kommet fra nye studenter i høstsemesteret. Det gjelder deltidsstudenter som vanligvis vil ta studiet over to år. Deltidsstudentene er en ressurs for seminaret. Det er lærere med mange års erfaring fra skolen som skal over i kateketstillinger. KIT-kurset ble avsluttet våren 1989. Det var kateketer som var i tjeneste i menighetene. Det virker som om det fortsatt er behov for et deltidsstudium for personer som ønsker å bli kateketer.

Det er uklarerhet om Kateketseminarets stilling i avdelingsstrukturen ved fakultetet. Dette skaper usikkerhet hos dem som er ansatte lærere ved seminaret. Behovet for kateketer er fremdeles stort. Seminaret får stadig henvendelser fra menigheter som trenger kateket. Ansvar for kristen undervisning i menighetene og organisasjonene er økende. Dåpsopplæringen vil i stadig større grad bli en sentral oppgave for kateketen ved siden av andre oppgaver som konfirmantopplæring og arbeid blant voksne. Blant annet på denne bakgrunn er arbeidet med å utdanne kateketer ved Kateketseminaret et viktig og nødvendig arbeide i kirken.

Årsmeldingen for våren 1989 er skrevet av Marit Rypdal og for høsten 1989 av Asbjørn Hirsch.

(fra s. 32)

Årsmelding fra praktisk-teologisk . . .

seminar samme sted. Det bør for fullstendighetens skyld legges til at overgangen av studenter har vært vesentlig større tidligere på 80-tallet enn det som kan avleses nå. Som andre og medvirkende overgangsgrunner kan bl.a. nevnes en (hos enkelte eldre studenter) uttalt skepsis mot en viss grad av samkjøring mellom Praktikum/gammel ordning og Semesteremnet i Praktisk teologi, et bevisst valg av en annen praksismodell og et (hos enkelte kvinnelige studenter) personlig ønske om en større kvinne dekning blant lærerkreftene på Praktikum.

Hva angår disse siste årsaksforhold, så skulle samkjøringsplanene vært sterkt redusert etter initiativ og tiltak fra seminarets side.

Til det annet punkt kan det sies to ting: Universitetets opplegg, med et integrert seminar, vet vi har virket motiverende på enkelte av våre studenter. Når det gjelder vår nye studieordning, er det praktikumlærernes oppfatning at denne vel så gjene har virket rekrutterende for MF, og dess-uten stimulerende for det vi-dere studiet.

Til det tredje punkt skal det her bare tilføyes at denne sak vel best vurderes i en noe større sammenheng, nemlig drøftingene rundt «MF – år 2008».

Tore Kopperud
fung. rektor

For lite snakk om nåde

(fra s. 13)

som ligger i forlengelsen av denne læren. Samtalen avsluttes med at Finn innser at han i sin iver nok har odelt mer enn han har hjulpet i forhold til Turid, og ber Per Prest si dette til Turid fra ham.

I den siste samtalen møter vi Turid igjen, nå i samtale med Per Prest. I denne samtalen er det døden, troen og tryggheten hos Gud som er tema, og det hele ender opp med det som også var salmistens konklusjon: Min hjelp kommer fra Herren.

Dialogene har en god, muntlig form, til tross for det på mange måte tunge, teologiske stoffet i dem. For ikke å bli beskyldt for å forvrengte, er det til samtalen mellom Finn og Per Prest utarbeidet et fyldig noteapparat som dokumenterer de forskjellige beskrivelsene av blant annet Kenneth Hagins og Ulf Ekmans lære.

På vei inn – på vei ut

Boken henvender seg først og fremst til to målgrupper: De som er på vei *inn* i et herlighetsteologisk miljø, og de som er på vei *ut* av et slikt miljø, og som har funnet ut at det ikke holder, forteller de to forfatterne, og tilføyer at det særlig er i den siste gruppen at behovet for sjelesorg melder seg med fyll tyngde.

– Det læremessige innholdet har rystet meg, sier Tormod Engelsen, men viser samtidig til at dette ikke er en særnorsk reaksjon på dette. – Også internasjonalt har framgangsteologene satt seg utenfor det evangeliske fellesskapet. Det dreier seg om en helt ny forståelse av kristendommens innhold, og det er det vi sier nei til. I USA er det påvist at denne teologien har røtter i ikke-kristne religioner, minner misjonsvitenskapsmannen Engelsen om.

Ta signalene på alvor

Tormod Engelsen og Kjell Olav

Sannes mener det er et signal til de etablerte, kristne sammenhengende at de unge mennesker tiltrekkes av framgangsteologien. Derfor ønsker de også å peke på det bibelske alternativet til framgangsteologien, sier de.

– I de nye menighetene finner unge mennesker det absolutte, det å være overgitt til en utfordring. De møter en form for kristendom som har appell, og et miljø som er preget av sterk entusiasme. Her stiller de nye bevegelsene mye friere enn de etablerte. Men samtidig viser dette at mange mennesker idag har en sterk lengsel etter åndskraft og etter å få tjene Gud. Disse signalene må man ta på ramme alvor. Derfor blir det galt om man bare sier nei, man må også si et ja til det Gud vil gjøre idag, konkluderer de to forfatterne av boken *Min hjelp kommer fra Herren*.

VERVER:

Navn:

Adr.:

Postnr.: Sted:

Ønsker vervepremie: «EN BØNNEBOK»
 «BØNN TIL GUD»

Navn:

Adr.:

Postnr.: Sted:

Navn:

Adr.:

Postnr.: Sted:

Navn:

Adr.:

Postnr.: Sted:

Navn:

Adr.:

Postnr.: Sted:

TIL
FRIMERKE

Til:
MENIGHETSFAKULTETET
Gydas vei 4
0363 OSLO 3

Navn:

Adr.:

Postnr.: Sted:

Navn:

Adr.:

Postnr.: Sted:

Navn:

Adr.:

Postnr.: Sted:

Retur:
MF Kartotek
Gydas vei 4, 0363 Oslo 3

Ved varig adresseendring vennligst returner bladet med påført ny adresse.

MF-lærere tar MF-eksamener

På listen over avlagte eksamener ved Det teologiske Menighetsfakultet i Oslo, står også to av fakultets lærere, som begge har tatt eksamen denne våren.

Førstelektor, dr. theol. K. Arvid Tångberg har tatt eksamen ved Det praktisk-teologiske seminar. Samtidig som han har lest pensum og fulgt undervisningen

ved praktikum, har han ivarettatt sin forpliktelser som lærer og forsker ved GT-seksjonen. Tångberg sier at han regner med at ordinasjon er neste skritt.

Fakultetslærer Marit Rypdal ved Kateketseminaret har også avlagt eksamen – ved Kateketseminaret.

– Jeg oppdaget at etter å ha

arbeidet med dåpsopplæring og opplæring av kirkelig ansatte i 25 år, var jeg fremdeles ikke formelt kvalifisert til å være kateket i Den norske kirke, er hennes begrunnelse.

Motta flotte vervepremier du også!

Gjennom en vervekampanje ønsker vi å nå ut til enda flere med informasjon fra Menighetsfakultet. Hjelp oss derfor ved å verve nye Lys og Liv-abonnenter – og husk:
Lys og Liv er GRATIS!

VERV 3, OG BLI MED I TREKNINGEN OM 7 GAVEKORT Å 500,- HOS:

Bok & Media
LUTHERSTIFTELSENS BOKHANDEL
Akersgt 47 - 0180 Oslo 1 - Tlf (02) 42 39 10

VERV 7, ELLER FLER SÅ FÅR DU TILSENDT
«EN BØNNEBOK» (VERDI 68,-)
ELLER
«BØNN TIL GUD» (VERDI 74,-)

FYLL UT KUPONGEN BAK, KRYSS AV FOR ØNSKET VERVEPREMIE, OG SEND SÅ KUPONGEN TIL MF

